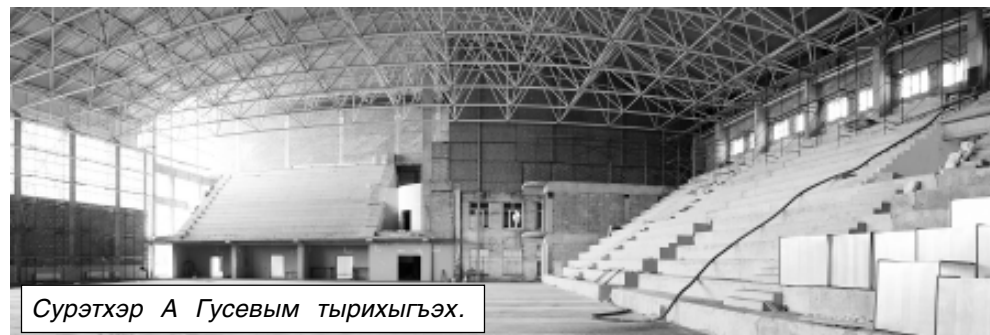

Псэуальэм ишын зэрэлъыкӀуатэрэм

Адыгэ Республикэм и Лышхъуэ ТхьакӀушынэ Аслъан Адыгэ кӀэралыгъо университетым спортыкӀэ и Унэшхоу дунаим шызэлъашӀэрэ тренер цӀэрылоу Кобл Якъубэ ыцӀэ зыхыштырэм ащ кыдыхытхытхэ спорт корпусымрэ общежитие-хьакӀэшырэм яшын зэрэлъыкӀуатэрэм тыгъуасэ зышгэгъэгозагъ. Мы апшӀэрэ еджапӀэм иректорэу Хъунэго Рэщыдэрэ псэолъэшӀ лӀошӀлэнхэм афӀгъэзагъу пшӀэдэкӀыжъу ыхыӀрэмкӀэ гъунэпкӀэ гъэнэфагъэ зилӀ обществэу «Марк-Сервис» зыфилорэм ипашӀу Цуекъо Муратрэ АР-м и Лышхъуэ кыпӀэгъокӀыгъэх, непэрэ мафӀэм ехъулӀу

зэшӀлахын альӀкыгъэр кыфалотагъ, нэрылӀгъуэ фашыгъ.

Сурэтхэр А Гусевым тырихыгъэх.

ЗЫШГЕГЪЭГОЗАГЪ

Мы проектыр 2011 — 2015-рэ илһэсхэм ателъытагъ ыкӀи псэуальэм ишын сомэ миллион 641-рэ мин 387-рэ пӀуагъэхьащт. МылӀкур кӀэзытӀушӀырэр УФ-м гъэсэнӀгъэмрэ шӀэныгъэмрэкӀэ и Министерств ары. Непэрэ мафӀэм ехъулӀу псэолъэшӀ лӀошӀлэнхэм янахыбӀэр аухыгъ, объектӀыр итеплӀэкли, ыклоцӀыкӀи зэтырагъӀпсыхьагъ, кӀэнэжыгъэр мээзэ заулӀэм кыклоцӀ аухыжынуу агъэнафӀ.

АР-м и Лышхъуэ ылӀэгъугъэм осэшӀу фишыгъ, пстӀури аужырэ шапхӀэхэм зэрадиштӀэрэр хигъэунӀфыкӀыгъ. Цуекъо Мурат зипӀэцӀ псэолъэшӀхэм шытхъу хӀлӀэу япшӀэрылӀхэр зэрагъэцаклӀэрэр, ащкӀэ зэрафӀэрэзэр арилуагъ. ЕджӀпӀэ корпусым даклоу, республикэм кӀэкӀлощт спортсменхэр кызышӀуцунхэ альӀкыщт общежитие-хьакӀэщӀу чӀыплӀэ 96-рэ зилӀштыр (зы номерым нӀбгыритӀу зэ-

дисышт), буфетыр, шапӀлӀэр, нӀбгырэ 200-мӀ ателъытагъэ конференц-залыр, нӀмыкӀхӀери мыщ ыхӀэтых. Ау Хъунэго Рэщыдэ кызырӀэхигъэщыгъу, анахь мӀхъанэшхо зӀратырӀэр, зышгӀушӀукӀыхэр спортым и Унэшхоу ашӀырӀэр ары.

— Спортым игугъу зытшыкӀэ, Кобл Якъубэ нӀгум кыкӀлӀуцо, тиспортсменхэм гъэхӀэгъэшӀлӀхэр ашӀынхэм мы тренер цӀэрылом илахышхо хӀлӀ. Мыщ фӀдэ спорт Унэшхор университетым, республикэм ялӀным ар кӀэхӀопсыштыгъэ ыкӀи ащ ыцӀэ мы объектӀым зӀрихыштыр тефӀэ шыпкӀӀу сӀлӀыгъ, — кылуагъ ТхьакӀушынэ Аслъан.

Спорт аренэм зӀклӀмкӀи нӀбгырэ мин 1,5-рэ чӀлӀфӀштыр, спортсменхэм ящӀкӀлӀгъэщт лӀэныкӀо пстӀури кыдыхӀлӀытагъ. (ИкӀлӀух я 2-рэ н. ит).

Адыгеим щӀкӀо

Адыгэ Республикэм и Лышхъуэ ТхьакӀушынэ Аслъан Урысыем кушхъӀфӀчӀэ спортыкӀэ ифедерацие игенеральнӀэ пашӀу Владимир Вагенлейтнеррэ мы федерациеим испортивнӀэ директорӀу Игорь СтрутинскӀэмрэ тыгъуасэ алукагъ.

лофтхъабзӀэм хӀлӀэжыагъэх АР-м и КӀэралыгъо Совет — ХасӀэм и ТхьаматӀу Владимир НарожнӀэр, республикэм и Премьер-министрӀу КъумпӀыл Мурат, Адыгеим физическӀэ культурӀэмкӀэ ыкӀи спортыкӀэ и Комитет ипашӀу ХъасанӀкӀо Мурат, Адыгэ республикӀэ кӀлӀэлӀцыкӀу спорт еджапӀэм кушхъӀфӀчӀэ спортыкӀэ ипашӀу Анатолий Лелюк. Урысыем ишӀолӀыр зӀфӀшхъафхэм адаклоу, кӀэралыгъо заулӀэм кӀарыкӀыгъэ спортсменхэр зыхӀлӀэжӀэщтхэ кушхъӀфӀчӀэ спортыкӀэ ДунӀэ зӀнӀэкӀоку «Адыгеим и Гран-при» зыфилорэм епхыгъэ лӀофыгъо шхъӀлӀэхэр арых лӀэныкӀоухэр зытегушӀагъэхэр. АР-м и Лышхъуэ пӀублӀэ псалъэ кышӀыгъэ, мыщ фӀдэ зӀнӀэкӀокухэр ягуапӀу республикэм зӀрӀэщӀзэхӀэхэр кылуагъ. Ащ даклоу, пшӀэдэкӀыжъу ахыӀрӀэр кыагурылӀозӀэ, спортсменхэм ящынӀэгончъагъэ кӀэушӀумӀэгъэ-

ным, ахэм Адыгеир шӀукӀэ агу кыӀнӀэжыным зӀрӀэпылӀхэр кӀигъӀтхыгъ.

— ДунӀэ мӀхъанӀэ зилӀ мыщ фӀдэ зӀнӀэкӀоку зӀрӀэтилӀэм, ащ хӀлӀэжӀэрэ спортсменхӀу нӀужым зыцӀэ чыжъу лӀухэрэм, гъэхӀэгъэшӀлӀхэр зышӀыхэрэм тарӀгъушхо, — кылуагъ ТхьакӀушынэ Аслъан.

Адыгеим игуапӀу сыдигъуи кызӀрӀӀорӀэр, мыщ шыпсӀурӀэ цыфхэм, пашӀэхэм анӀгу зӀлӀухыгъу, цыфыгъэ ахӀлӀу, кушхъӀфӀчӀэ спортыр яклӀсӀу зӀрӀэщӀтхэр В. Вагенлейтнер кылуагъ. Мы спорт лӀӀпкӀым хӀхъоныгъэхэр ышӀынхэм зилахышӀу хӀлӀ АР-м и Лышхъуэ ТхьакӀушынэ Аслъан федерациеим и Шытхъу тхылӀу кыфагъӀэшӀошагъэр ритыжыгъ. ТапӀкӀи мыщ фӀдэ зӀфӀшытыкӀлӀ дӀэгъухэр зӀдырӀлӀэхӀу лӀоф зӀдӀшӀлӀным зӀрӀэщӀгугъырӀэр кылуагъ.

ТХЪАРКЪОХЪО
Адам.

КУШХЪӀФӀЧӀЭ СПОРТЫР

МыекъуапӀэ — Улап — МыекъуапӀэ

КушхъӀфӀчӀэ спортыкӀэ ДунӀэ зӀлӀукӀлӀгъоу тыгъуасӀэ тиресубликӀэ шыкӀуагъэр спортым итариххэ шӀукӀлӀ кыхӀэнӀжыщт. Спортсменхэр МыекъуапӀэ икӀыхи, УлапӀэ нӀсыгъэх. КыгъӀзӀжыи, МыекъуапӀэ ипчӀгу шхъӀлӀэ зӀнӀэкӀокуыр щаухыгъ.

Километри 171,4-рӀэ хъурӀэ гъогум спортсменхэр зышӀытхъанхэм зӀхахъуу шылагъэм Адыгэ Республикэм и Лышхъуэ ТхьакӀушынэ Аслъан кышӀыгушӀагъ. ТиресубликӀэ шыкӀорӀэ зӀнӀэкӀокухэм гъэхъагъуу щашӀырӀэр лӀагъӀкӀотӀнӀу, дунӀэ зӀлӀукӀлӀгъуэхэм шытхъуцӀлӀхэр кыащыдахынӀу спортсменхэм афилуагъ.

Урысыем кушхъӀфӀчӀэ спортыкӀэ ифедерацие ипашӀу В. Вагенлейтнер тиресубликӀэ и Лышхъуэ ТхьакӀушынэ Аслъан, зӀхӀацӀахӀэм лӀофыгъуабӀэ зӀрагъэцаклӀэр хигъэунӀфыкӀыгъ. Адыгеим и Парламент и ТхьаматӀу Владимир НарожнӀэр, культурӀэм, спортым ялофышӀлӀхэр зӀхахъуу хӀлӀэжыагъэх. АнсамблӀэхӀу «МыекъуапӀэ инӀфылӀэхэр», «КазачатӀэр» шылагъэх.

ТихӀгъӀгу кушхъӀфӀчӀэ спортыкӀэ ифедерацие ипашӀу игуадзӀу Анатолий Лелюк, зӀнӀэкӀокуым ипресс-кыулыкӀу хӀтӀу, журналистӀу Андрей Кондрашовым, нӀмыкӀхэм зӀралӀытӀэрӀмкӀлӀ, МыекъуапӀэр УлапӀэр азыфагу илӀ гъогур спортсменхэм псынӀкӀу кыкӀлӀгъ. КомандӀу «РусвелӀэм» хӀтӀу Иван Балыкиным апӀэр чӀыплӀэр кыдыхыгъ. Тимофей ФрицкӀэр ятӀонӀэр хъугъ. Урысыем ихӀшыпыкӀыгъэ командӀэ ар хӀт. Роман Майкиным ящӀнӀэр чӀыплӀэр фагъӀэшӀошагъ, «РусвелӀэм» хӀт.

ХагъӀунӀфыкӀыр чӀыплӀэхэр кыдӀзыхыгъэ спортсменхэм афӀгъушӀагъэх МыекъуапӀэ иадминистрацие ипашӀу А. Наролиныр, Урысыем кушхъӀфӀчӀэ спортыкӀэ ифедерацие ипашӀу В. Вагенлейтнер, Адыгеим физкультурӀэмкӀэ ыкӀи спортыкӀэ и Комитет итхьаматӀу М. ХъасанӀкӀор, спортсменхэм шӀухъафтынхэр афашыгъэх.

НепӀэ зӀнӀэкӀокуыр МыекъопӀэ районым шыкӀлощт.

САХЫДӀКЪО Нурбий.

СурӀтым итхэр: зӀнӀэкӀокуым хӀлӀэжӀэрэ спортсменхэр.

Псэуальэм ишын зэрэлыкӀуатэрэм зыщигъэгъозагъ

(ИкӀэух).

— Мэкьюгъум и 19 — 22-м Дунэе фестивалэу «Студенческая весна на Кавказе» зыфилорэр Адыгеим щыкӀошт. Ащ ехӀулӀэу мы псэуальэм кыдыхэлъытэгъэ общежитие-хьакӀэщыр кызылӀутхыгъэмэ

дэгъугъэ, ар гъэцӀагъэ зэрэхъуштымы сицыхъэ телъ, — кылуагъ АР-м и ЛӀышхъэ.

Республикэм ипашӀэ пшӀэрылӀэу кыгъэгъуцугъэр зэшӀохыгъэ зэрэхъуштыр, Мыекъуапэ къэ-кӀошт нывжыкӀэхэр зычӀэсыштхэ псэуальэр а мафӀэхэм яхъу-

лӀэу зэрэзэтырагъэпсыхъаштыр Цукъо Мурат кылуагъ.

Урысыем икыблэ хэхъэрэ шӀолъырхэм яспорт ыкӀи еджэпӀэ гупчӀэу непэ Мыекъуапэ зэрэщытыр Хъунэго Рэщидэ кыыхигъэщыгъ.

— Мы аужырэ илъэсхэм республикэм псӀолъэкӀабэ кы-щызӀэлутхыгъ. Ахэм ягъэпсын Адыгеим игъэцӀэкӀо хэбзэ

кыулыкӀухэм ялахъ хэлъ. Адыгэ кӀэралыгъо университетым ышӀырэ мы объект закӀор ары тилоф зыхэмылӀыр. Проектыр щӀӀэныгъэм щыпхырыщыгъэ-нымкӀэ Хъунэго Рэщидэ лофы-шхо ышӀагъ, ежъ ышӀхъэкӀэ зэшӀуихыгъэр макӀэп, ащкӀэ инэу сыфӀераз. Тикъалэ, тирес-публикэ кӀэзыгъэдэхэрэ нэмыкӀ псӀолъэ пчӀагъэ университе-

тым ышӀыгъ. Непэ УФ-м и Президентэу Владимир Путин е нэмыкӀ федеральнэ пашӀэхэр таджъ кӀедгъэбла-гъэхэмэ, ядгъэлъэгъун, тызэ-рыгушхон тил, — кылуагъ Тхьа-кӀушынэ Аслъан.

Рахъухагъэр зэкӀэ къадэ-хъумэ, илъэсэу тызхэтым чӀэ-пӀогъум и 9-м мэфӀэкӀ шыкӀэм тетэу псэуальэр кызылӀуахынэу агъэнафӀ.

ТХЪАРКЪОХЪО

Адам.

Гъэтхэ дзэ дэщыгъор аублагъ

Мэлыльфэгъум и 1-м гъэтхэ дзэ дэщыгъор Адыгеим щырагъэжыагъ. АныбжыкӀэ кыулыкӀур ахынэу зытефӀэрэ нэбгырэ мини 3,5-м ехъу кӀэлэ ыкӀи район комиссариатхэм къаращӀагъэх.

Мэлыльфэгъум и 15-м апӀэрэ дэщыгъом кыыхуытагъэхэу республикэм ичӀипӀэ зэфӀаш-хъафхэм къарыкӀыгъэ нэбгы-рэ 25-мэ кыулыкӀур ахынэу стратегическэ мэхъанэ зилэ ракетнэ дзэу Калужскэ хэ-кум итым ашагъэх. Мыщ фӀэгъ-хыгъэу дзэм кыулыкӀу щызы-хыштыр зыцаугъоирэ пунк-тэу Мыекъуапэ дэтым зеха-хъэ щыкӀуагъ. Ащ къекӀолагъэх АР-м ихэбзэгъэуцу ыкӀи игъэцӀ-кӀэкӀо кыулыкӀухэм ялыкӀохэр, ветеранхэр, дзэ комиссариат-тым илофышӀэхэр, ны-тыхэр, нэмыкӀхэри.

Дзэм кӀоштхэм ыкӀи ахэм янэ-ятэхэм Адыгэ Республикэм и ЛӀышхъэу Тхьакушынэ Аслъан ыцӀэкӀэ шуфӀэс гушӀыкӀэ закыфигъэзагъ АР-м и ЛӀыш-хъэрэ министрэхэм я Кабинетрэ я Администрации ипа-щэу Владислав Федоровым.

— КӀэлэ нывжыкӀэ пӀпчъ

дзэм кыулыкӀур щыхыныр ип-шӀэрылӀ, анахъ мэхъанэ зилэ лофыгъо шӀхъалэмэ ар ащыш, — кылуагъ В. Федоровым. — ТиныбжыкӀэхэм Урысыем и УӀэшыгъэ КӀуачӀэхэм кы-лыкӀур щытхъу хэлъэу зэра-щахыштыр, зыщыщ Адыгэ Республикэм ыцӀэ дахэкӀэ зэ-ррагъэлӀоштым сицыхъэ телъ. Шъуапэ бэ илӀыр, илъэсыр псынӀкӀэу кӀоныш, кыулыкӀур дэгъоу кӀэшхуыныш, шъу-псаоу зӀкӀэми кӀэжъугъэзэ-жынынхэу шъуфӀэсӀо.

АР-м идзэ комиссарэу Алек-сандр Авериним кызырӀуа-гъэмкӀэ, УФ-м зыкӀэуухъумэ-жынынмкӀэ и Министерствэ иунашӀокӀэ мыгъатхэ Адыгеим щыщ кӀэлэ нывжыкӀэ 630-мэ кыулыкӀу ахыштыр. Кыблэ фе-деральнэ шӀолъырым кышчы-ублагъэу КъокӀыпӀэ Чыжъэм нэс ахэр ащӀытх. Ахэм ащыщэу нэбгырэ 200-м ехъур чылыа-

дзэм, 55-р хэгъэгу кӀоцӀ лофхэм-кӀэ Министерствэм епхыгъэ дзэ-хэм, ошӀогудзэм ыкӀи хыдзэм, нэмыкӀхэми тиныбжыкӀэхэр ащӀытх.

Джащ фӀэдэу зехахъэм кы-щыгушӀагъэх Мыекъопэ кӀэ-лэ администрацием ипашӀэу Александр Наролиныр, Мыекъо-пэ гарнизоным и Кыблэ дзэ округ инсепторэу, генерал-

лейтенантэу Юрий Щепиныр, нахыжхъэм я Советэу АР-м и ЛӀышхъэ дэжъ щызехаща-гъэм итхъаматэу ГъукӀӀӀ Нур-бий, Имамэу ЕшӀэкӀо Амэр-бий, АР-м ибзылӀфыгъэхэм я Союз итхъаматэу Любовь Ме-лиховар, нэмыкӀхэри.

Нэужым Адыгэ Республикэм и ЛӀышхъэ унашӀо кызыщы-фишӀырэ тхылхэмрэ шухъаф-

тынхэмрэ кыулыкӀум ежъэгъэ кӀэлэ нывжыкӀэхэм аратыжы-гъэх.

Дзэм кыулыкӀу кышӀахы-нэу Калужскэ хэкум кӀуагъэхэм ахэт Хъалъэкъуае щыщэу ЦӀй Тимур. Мы мафӀэм ар агъӀокӀэ-нэу илахылхэр игупсэхэр Мые-къуапэ дэт пунктым къекӀола-гъэх. Тимур дзэм кыулыкӀур зыхынынэу зыщызыдзыхэрэм ащыщӀэп. Ащ илъэс 23-рэ ыныбж, Краснодар дэт соци-альнэ-экономическэ институтыр кыуухыгъ. Иныбджэгъухэм зы-кышӀаримыганэ шлоигъоу ежъыр ыгукӀэ фаеу дзэм макӀо. Ти-мур зӀрилӀытӀэрэмкӀэ, хульфы-гъэ пӀпчъ дзэм кыулыкӀур ши-хынэу кытефӀэ. Дзэм кӀалэхэр епсыхъэх, лӀыгъэ къахельхъэ. Иреспубликэ ыкӀи илахылхэр кымыгъэгъукӀытӀэжхэу, щытхъу хэлъэу кыулыкӀур ыхынэу мурад дахэхэр зыдылӀыгъых.

— Адрэ ныхэм афӀэдэу сӀри сӀгумӀкӀы, — ело Тимур янэу НэфсӀэ. — ЗыдащӀэрэр чыжъэ нахъ мышӀэми, тызэфытеоштыр, тызэфӀтхӀэшт. Илъэсыр псын-кӀэу чӀэныш, псаоу къӀэкӀо-жынынхэу, щытхъур адӀэжъэу Адыгеим къагъэзӀжынынэу зӀкӀэ-ми сафӀӀалӀо.

КИАРЭ Фатим.

СурӀэтыр Ӏэшъынэ Аслъан тырихыгъ.

ЯшӀэныгъэ къагъэлъэгъуагъ

СурӀэтыр Ӏэшъынэ Аслъан тырихыгъ.

Хабзэ зэрэхъугъэу, хэджакӀохэм яфитыныгъэхэм афӀэгъэхыгъэ олим-пиадэ илъэс къэс республикэм щы-зэхашӀэ. Адыгэ Республикэм хэ-дзынхэмкӀэ и ГупчӀэ комиссиерэ АР-м гъэсэнэгъэмрэ шӀэныгъэм-рӀэкӀэ и Министерствэрэ кӀэщакӀо ащ фӀэхъух. Олимпиадэм ия II-рэ уцугъоу Мыекъуапэ дэт лицееу N 8-м тыгъуасэ щыкӀуагъ. Зэхэ-щакӀохэм тызэрэщакъэгъозагъэмкӀэ, республикэм икӀалэхэм ыкӀи ирай-онхэм апӀэрэ уцугъоу ащыкӀуагъэм зӀкӀэмкӀи кӀэлӀеджӀэкӀо 50 фӀедиз хэлэжыагъ, ащ текӀоныгъэ кышчы-дэзыхыгъэ нэбгырэ 21-р ары мы мафӀэм зызыушӀэтынэу къекӀолагъэр. Ахэр я 9 — 11-рэ классхэм аще-джӀэх.

ХэджакӀохэм яфитыныгъэхэм афӀэгъэхыгъэ олимпиадэр зызэ-хашӀэрэр мыгъэ илъэсипшӀ мэхъу. ПшӀэрылӀ шӀхъалэу мы зэнэкъо-къум иӀэр хэджынхэм ямэхъанэ кӀэлӀэцӀыкӀухэм къагурыгъэлогъэныр, фитыныгъэу яӀэхэр агъӀефедэн альӀэкӀэу гъэсӀэгъэнхэр, хэджынхэм-кӀэ шӀэныгъэу алӀкӀӀэхэм ахагъэ-хъоныр ары.

СыхъатитӀурэ нывжыкӀэхэм за-ушӀэтыгъ. Ахэм хабзэм ыпӀэныкӀокӀэ яшӀэныгъэхэм ыкӀи якультурэ аха-гъэхъоным фӀэгъэхыгъэ упчӀэхэм джэуапхэр кыратыжыгъэх. Хэ-дзынхэу щыӀэштхэм альэныкӀокӀэ обществэр нахъ зыгъэгумӀкӀырэ уп-чӀэхэри мы илъэсым олимпиадэм хагъэхъагъэх. Тестхэр зӀрашыгъэм нэмыкӀэу, хэджакӀохэм яфитыныгъэ-хэм афӀэгъэхыгъэ шӀэныгъэу яӀэр, яшӀошӀхэр кӀэлӀеджакӀохэм кыра-лӀотыкӀын амал агъотыгъ.

Олимпиадэм текӀоныгъэ кышчыдэ-зыхыгъэхэм ыкӀи анахъ чанэу зыкӀэ-зыгъэлъэгъуагъэхэм зэхэщакӀохэр афӀэгъушӀуагъэх, шухъафтынхэр афа-шыгъэх. Мы аужырэ илъэсиплӀым олимпиадэм текӀоныгъэ кышчыдэ-зыхыгъэхэр «СэнаушӀыгъэ зыхӀӀэ-нывжыкӀэхэр» зыфилорэ лӀэпкӀэ проектым хэлажъэх. ХэджынхэмкӀэ фитыныгъэу щыӀэхэр анахъ дэгъоу зышӀӀэр кӀэлӀеджакӀоу къагъэлъа-гъорэм Урысые Федерацием ыгъэ-нӀэфӀэгъэ шухъафтынхэр кыфагъэ-шъуашӀэ ыкӀи апшӀӀэрэ еджӀапӀэм чӀэхъанымкӀэ кыфӀефедэжы.

ПИАТЫКЪО Анет.

Ягуапэу хэлэжыагъэх

Мэлыльфэгъум и 20-р — лъы зыты-хэрэм я Маф. Ащ ехӀулӀэу Мыекъуапэ игупчӀэ шӀхъалэ тыгъуасэ сыхъатыр 9-м кышӀцегъэжыагъэу 12-м нэс лъыр зышыхашӀыр Адыгэ республикэ стан-цией иавтомобиль лоф щышӀагъ. По-чтӀэм, казначействэм, «Ростелеком» зыфилорэ организацием ялофышӀэхэр шушӀӀэ лофтхъабзэм хэлэжыагъэх.

1832-рэ илъэсым мэлыльфэгъум и 20-м Санкт-Петербург щыщ врач ныв-жыкӀэу Андрей Вольф лъы зыщыкӀэгъэ бзылӀфыгъэм ӀэпылӀэгъу фӀэхъуи, псаоу кызыгъэнэжыгъэм кышӀцегъэжыагъэу мы мафӀэр Урысыем шыагъэунафӀыкӀы.

— БлӀэкӀыгъэ илъэсхэм ялытыгъэмэ, лъы зытыныш, гузӀэжъогъу чыплӀэ ифа-гъэхэм ӀэпылӀэгъу афӀэхъун гухӀӀэ зилӀэу кытӀэуалӀэхэрэм япчӀагъэ нахъыбэ хъугъэ, — кыыхигъэщыгъ Адыгеим лъыр зышыхашӀырэ станциеу дэтым ипашӀэу ЧӀужъ Малыч. — Ежъ-ежъырэу цыфхэр кытӀэуалӀэх, лъым тыщыкӀэу кыхэ-кӀырӀэп. Республикэм ит районхэр зӀкӀэ

къӀэтӀкӀухъэх, фаехэр тилофтхъабзэхэм къахэлажъэх.

Екатерина Кузнецова «Ростелеко-мым» лоф щешӀӀэ. ШушӀӀэ лофтхъабзэ Мыекъуапэ игупчӀэ зэрэщыӀӀэщытхэр ипochtэ къагъэхыгъэ тхыгъэмкӀэ ышӀӀэну хъугъэ. БзылӀфыгъэ нывжыкӀэм лъы зыты-рӀэр бӀшӀагъэ, непи емыгупшысэу къэ-кӀуагъ.

— ГузӀэжъорэ цыфым, амал сӀлӀэмэ, ӀэпылӀэгъу сигуапэу сыфӀэхъуштыр. Сэ лъэу стыгъэм ишӀуагъӀэкӀэ зыгорэм ищы-Ӏэныгъэ кӀэзгъэнагъэу сӀлӀэмэ, на-сыпышӀлоу зыспытӀэжыштыр, — кыти-луагъ лофтхъабзэм къекӀолагъэу Ека-терина Кузнецова.

ЗӀкӀэмкӀи мы лофтхъабзэм нэб-гырэ 29-рэ къекӀолагъ. ХэтӀэ цыфы лъэу ытыгъэм ишӀуагъӀэкӀэ ӀэпылӀэгъу зыгорэм зэрӀэфӀэхъурэм рыгушхуагъ ыкӀи мыщ фӀэдэ лофтхъабзэхэм ыпӀэкӀи ахэ-лӀэжъэнхэр шӀэнышӀу зӀрафӀэхъуштыр кылуагъ.

ГЪОНЭЖЫКЪО Сэтэнай.

СурӀэтыр Ӏэшъынэ Аслъан тырихыгъ.

ХЭБЗЭІАХЬХЭМРЭ БЮДЖЕТЫМРЭ

Экономикэ къиныгъохэм ямылътыгъэу

Хэгъэгум иэкономикэ щылаклэрэ къралыгъом ипшърылыхэр зэригъэцкълэжыкхэрэмрэ якъэгъэлъэгъагъау шыт хэбзэлахьхэм якъэгъуоин зэрэзэхъагъэмрэ мылкъур бюджетым илъэгъагъау зэрэлаклэхьэрэ шыкълэмрэ. Сыда пломэ казнэм ахьцэ икъу имылыгъу сыд фэдэ гухълъышлуи къралыгъом зэшлуиыхынылътэжыгъэу.

Къызэтынэкълыгъэ илъэсымрэ тызыхэхъэгъэ 2015-м иапэрэ мэзишрэ хэбзэлахьхэм якъэгъуоин сыдэуштэу тиреспубликэ щызэхъэгъагъау, сыда пчъагъэхэм нафэ къашырэр? А улчлэхэм ыкли нэмыкълэхэм джэуапхэр къраредгъэтыжы тшлоигъоу гуцылэгъу тыфэхъугъэ Федеральнэ хэбзэлахь къулыкъум и Гъэлорышлалъу Адыгэ Республикэм щылэм ипашэу дышъэкл Адам.

— Адам, къызэтынэкълыгъэ илъэсым хэбзэлахьхэм якъэгъуоин сыда кыгъэлъэгъуагъэр?

— Экономикэ лофыгъохэр кынау щытыгъэх нахь мыслэм, блэкълыгъэ илъэсым Адыгеим хэхъоныгъэхэм зыпкъытыныгъэ ахэлъэу бюджетым

мылкъур лэклэдгъэхъагъ. Бюджет зэхэтым сомэ миллиарди 9,5-рэ лэклэхъагъ, ар ыпэрэ 2013-рэ илъэсым лэклэхъагъэм процент 12-клэ нахьыб. Федеральнэ бюджетым мылкъоу идгъэхъагъэр фэдизрэ ныкъорэклэ нахьыбэ хъугъэ. Регионим ичлэплэ бюджет сомэ миллиарди 7,8-рэ лъуагъ, зэрэхъахорэм ипсынклэгъэ процент 107-м нэсызэ. Хэбзэлахь лъэпкъ пстэуми хэхъоныгъэ афэхъугъ.

— Цыфхэм атырэ декларациехэм сыда язытет?

— 2014-рэ илъэсым декларацие кампаниеу реклоклыгъэм къызэригъэлъэгъуагъэмклэ, Адыгеим нэбгырэ 757-м 2013-рэ илъэсым фэдэу къалэклэхъагъэр сомэ миллионим къыщыублагъэу 500-м нэсы. Сомэ миллиони 10-м къыщыублагъэу миллиони 100-м нэсэу фэдэ къалэклэхъагъэу отчет къэзытыгъэр нэбгырэ 44-рэ мэхъу. Миллиони 10-м къыщыублагъэу миллиони 100-м нэсэу фэдэ къызылэклэхъагъэр нэбгыри 10. Ыпэрэ илъэсым елътыгъэм, 2014-м миллионерэу Адыгеим исхэр процент 12-клэ нахьыбэ хъугъэх.

2014-рэ илъэсым физическэ лъапсэклэ лажъэхэрэм фэдэу къалэклэхъагъэм техъогъэ хэбзэлахьым ишлуагъэклэ бюджетым мылкъу хэгъэхъожьэу фэхъугъэр сомэ миллион 65,4-рэ. Ар процент 44,7-клэ е сомэ

миллион 20,2-клэ ыпэрэ илъэсым нахьыб.

— Пчъагъэу бгъэфедэгъэхэм сыд фэдэ зэфэхьысыжъуагъэшын альэкълышта?

— Ахэм нафэ къашы республикэм хэбзэлахьхэм къэклоплэшлу зэрэщырялэр ыкли тапэклэ мылкъоу бюджетым лэклэхъэрэм хэхъон зэрилъэкълыштыр. Арышъ, хэбзэлахь къулыкъухэм пшъэрылъ шъхьалэу ялэр хэбзэлахьхэм пэцэныгъэ зерадызэрахьэрэр нахь дэгъоу непэ агъэпсын зэрэфаер ары. Хэхъоныгъэхэр мыдэу зэрэгъэпсыгъэхэм нафэ къэшлы уплъэкълу лофшлэным шлуагъэу кытырэм зэрэхэхъуагъэр. Хэбзэлахь къулыкъухэм уплъэкълу лофшлэнэу рагъэклоклыгъэм ишлуагъэклэ 2014-рэ илъэсым иклэрыклэу сомэ миллион 573-рэ къафалътэжыгъэ.

Уплъэкълу лофшлэным идэгъугъэ хыкум зэнэкъокъухэми нафэ къащыхъугъ. Хэбзэлахь къулыкъухэм къызэрянэкъокъухэрэм ипчъагъэ процент 40-клэ нахь маклэ хъугъэ. Мыщ дэжыым къызэрянэкъокъухэрэ ахьцэм ипроцент 99-р хыкумхэм къралыгъом ифедэ тегъэпсыкълыгъэу агъэнэфагъ.

— Адам, экономикэ къиныгъохэр зэрэщытыгъэхэу мы илъэсми кьэнэжыгъэх плон плъэкълышт. Адэ, апэрэ

мазэхэм хэбзэлахьхэм якъэгъуоин сыдэуштэу гъэпсыгъэу щысэхэм къагъэ-лъагъора?

— 2015-рэ илъэсым иапэрэ мэзишрэ Адыгеим ихэбзэлахь-уогъаглохэм Урысые Федерацием ибюджет системэ сомэ миллиарди 2,2-рэ хагъэхъагъ. Ар ыпэрэ илъэсым елътыгъэм, проценти 4-клэ е сомэ миллион 79,1-клэ нахьыб. Федеральнэ бюджетым сомэ миллион 570,2-рэ рагъэхъагъ. Ар ыпэрэ илъэсым зэрэщытыгъэм процент 24-клэ нахьыб. Федеральнэ бюджетым иструктурэ нахьыбэу лэклэхъагъэр НДС-м техъорэ хэбзэлахьыры ары. Ащ нэмыкълэу процент 24-у хахъо фэхъугъ фэдэу къахьыжырэм техъорэ хэбзэлахьми. Планым проценти 6-у е сомэ миллион 94,6-у къедгъэхъугъ. Нахьыбэу хэбзэлахьхэр къэзытыгъэр организациехэм ямылкъу техъорэ хэбзэлахьыры, члыгу хэбзэлахьыры ыкли зэхэгъэхъожыгъэ фэдэу къалэклэхъэрэм техъорэ хэбзэлахьыры ары. Мэзищым къызэригъэлъэгъуагъэмклэ, бюджетым илъэгъагъэ пстэури икъу фэдизэу гъэцэклэжыгъэ хъугъэ.

Республикэм иказнэ сомэ миллиард 1,6-рэ ихъагъ. Планыр проценти 6-клэ нахьыбэу гъэцэклэжыгъэ хъугъэ.

— Тхъауегъэпсэу, Адам, уахьтэ кы-хэбгъэклэ тиупчлэхэм джэуапхэр кы-зэряптыжыгъэмклэ.

Дэгуцылагъэр Сэхъутэ Нурбий.

ПЕНСИЕХЭМКІЭ ФОНДЫМ ШЪУЩЕГЪЭГЪАУЗЭ

Анахь страхователь дэгъухэр кыыхахы

Урысые зэнэкъокъоу «2014-рэ илъэсымклэ анахь страхователь дэгъу» зыфилорэр аухыгъ. Ар кло зэхъум Пенсиехэмклэ фондым ичлэплэ къулыкъухэм агъэунафыгъэх социальнэ пшъэдэкълыжъ инзыфэзылэгъужьырэ лофшлалэхэу къалэхэмрэ районхэмрэ лоф ащызышлэхэрэр. Пенсиехэмклэ фондым и Къутамэу Адыгэ Республикэм щылэм ипашэу Къулэ Аскэрбий зитхъамэтэ комисиим цыфхэр страховатъ зышыхъу республикэм итхэм ащышхэу анахь дэгъуклэ алытэгъэ лофшлэлэ 15 ыгъэнэфагъ.

Анахь дэгъухэр кыыхахыгъэнхэм фэшл кыдэлътэгъэн фэе лъэныкъохэр зэхъокълыгъэхэп: шлокл зымылэ пенсие ухъумэным исистемэ тегъэпсыкълыгъэу страховой тынхэр икъу фэдизэу ыкли ипалъэм ехъуллэу тыгъэнхэр; ипалъэм

ехъуллэу ыкли хэхъоныгъэхэр ямылэу отчетхэр тыгъэнхэр ыкли ялофышлэхэр шлокл зымылэ пенсие ухъумэным исистемэ щягъэтхыгъэнхэр. Ахэм анэмыкълэу, цыфхэм лофшлэн язытыхэрэм страховатъ ашыгъэхэм лофшлалэм ыцлэклэ атыгъэ тхъаусыхэхэр ялэхэ хъуштэп.

Теклоныгъэр кыдэзыхыгъэхэр лъэныкъуиплым тетэу агъэнэфагъэх:

нэбгырэ 500-м ехъу лофышлэ зылут предприятиехэр;

нэбгыри 100-м къыщыублагъэу 500-м нэсэу лофышлэхэр зыгъэлажъэхэрэр;

нэбгыри 100-м нэсэу лофышлэ зилэ предприятиехэр;

шъхъэзэкъо предпринимательхэу лофышлэхэр зилэхэр.

Региональнэ чэзыум ыуж Урысые зэнэкъокъум иклэуххэр Москва щызэфэхьысыжыштых. Ащ кыгъэлъэгъуагъэм тегъэпсыкълыгъэу анахь страхователь дэгъоу алытэгъэхэм Пенсиехэмклэ фондым и Правление итхъаматэу Антон Дроздовымрэ Пенсиехэмклэ фондым и Къутамэу Адыгэ Республикэм щылэм игъэлорышлалоу Къулэ Аскэрбийрэ зыклэтхэжыгъэхэ дипломхэр мэфэкл шыклэм тетэу ара-тыжыштых.

Республикэм ипсэуплэ 17-мэ ащылагъ

Зэклэпъыклоу илъэситф хъугъэ къеклоклэрэ клиентскэ къулыкъум лоф зишлэрэр. Пенсиехэмклэ фондым икъулыкъухэм апэчыжъэу щылэ псэуплэхэр специалистхэм къакълухъэх, цыфхэм яупчлэхэм джэуапхэр аратых, Пенсиехэмклэ фондым афигъэцэклэрэ фэлорашлэхэм ащагъэгъуазэх.

Ащ пае мазэ къэс къеклоклэрэ клиентскэ къулыкъум псэуплэхэр къызыкълухъащтхэм телътыгъэу графикыр зэхагъэуцо. Зыдэщылэщтхэ псэуплэхэм ыкли зыклоштхэ уахьтэм яхьылэгъэ къэбархэр цыфхэм нахь пасэу альагъэлэсых.

Тызыхэхъэгъэ илъэсым имэзаерэ игъэтхалэрэ къеклоклэрэ клиентскэ къулыкъур республикэм ирайонихмэ арыт псэуплэ 17-мэ ащылагъ.

Цыфхэр анахъэу къызыклэупчлэхэрэм ащышых:

пенсиехэр къызэралътытэхэрэ шыклэр — кыкълэупчлагъэр цыфэу къяклолагъэм япроцент 43-рэ мэхъу;

лофшлэнымклэ стажыр гъэ-

тэрэзыжыгъэныр — кыкълэупчлагъэр процент 11 мэхъу; ны (унэгъо) мылкъум игъэфедэн ехьылэгъэ упчлэр — процентитлу лэпэ-цыпэ хъуштыгъэх.

Отчетхэр затыхэрэ кампаниер рагъэжыагъ

Страховой тынхэр зытыхэрэм отчетхэр алыхыгъэныр Пенсиехэмклэ фондым игъэлорышлалэхэм мэлылфэгъум и 1-м рагъэжыагъ. Шэпхъэ зыкълым тегъэпсыкълыгъэу апэрэ мэзищым телътыгъэу отчетыр атын фэе. Ар 2014-рэ илъэсым щылэгъэ формэхэм ыкли форматхэм атегъэпсыкълыгъэшт.

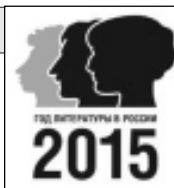
Пенсиехэр ятыгъэнхэр зырагъэжьэрэ палъэр зэрахъокълыгъ

Пенсиехэмклэ фондым и Къутамэу Адыгэ Республикэм щылэм 2015-рэ илъэсым ижъоныгуаклэ и 1-м къыщыублагъэу пенсиехэмрэ социальнэ ахьцэ тынхэмрэ алыгъэлэсыгъэнхэр зырагъэжьэрэ палъэр зэхъокълыгъэу зэригъэпсыштым ехьыллагъэу цыфхэм макъэ арегъэлэу. Мы лъэхъаным зэрэщытымклэ, пенсиехэмрэ социальнэ ахьцэ тынхэмрэ цыфхэм алыгъэлэсыгъэнхэр мазэ къэс и 1-м къыщыублагъэу и 23-м нэс зэхъащ. Урысые Федерацием лофшлэнымклэ ыкли социальнэ ухъумэнымклэ и Министерствэ 2014-рэ илъэсым шэклогъум и 17-м къыдигъэкълыгъэ унашъом тетэу пенсиехэмрэ социальнэ ахьцэ тынхэмрэ ятыгъэнхэр мазэм ияцэнэрэ мафэ нахь пасэу рагъэжъэн альэкълыштэп.

Чыфэт организациемклэ икълэзэ пенсие цыфым лэклагъэхэм, ахьщэр а организацием зылылэсыгъэм къыщыублагъэу зы мэфэ палъэм шомыклэу цыфым исчет рагъахъэ.

Пенсиехэмклэ фондым и Къутамэу Адыгэ Республикэм щылэм ипресс-кълуыкълу

2015-р — ЛИТЕРАТУРЭМ И ИЛЪЭС

Шухъафтын лъап

Урысыем и Президентэу В.В. Путиным и Унашъоклэ 2015-рэ илъэсыр литературэм иеу агъэ-нэфагъ. Ащ елытыгъэу, Урысыешхом ыкли ащ хъэрэ субъектхэм ятхаклохэм, усаклохэм, драматургхэм яамал-кӀуачӀэ джыри нахь эклаугъоягъ, ямурад инхэр творчествэмкӀэ щытхъу хэлъэу зэшӀахых.

Адыгэ Республикэм литературэм и Илъэс тхакло пӀпчӀ лъэбэкӀуӀэ зэрэщидзыштым, литературэм хахъо зэрэфашыштым лъэшэу анаӀэ щытырагъэты.

Къедгъэжъэн мы юфыр гушогъо къэбаркӀэ. **Адыгэ тхаклоу Мэщбэшлэ Исхъакъ** тхылъеджэ анахь цыкӀлӀхэм апае усӀкӀэ тхыгъэ пшысэхэр зыдэт тхылъ мы илъэсым игъэтхӀпэ мазэ, пчӀагъэмкӀэ 500 хъоу, Мыекъуапэ кышчыдыгъэкӀыгъ. Тхылъыр урысыбзӀкӀэ ззыдзӀкӀыгъэр **И. Карповыр** ары, сурэтхэмкӀэ зыгъӀкӀэрӀагъэр зӀлӀашӀэрэ сурӀтышӀэу **Бырыср Абдулахъ**.

«Стихотворные сказки Исхака Машбаша» зыфилорэ тхылъ лъэгъупхъэ иным пшыситф кыдӀхъагъ. «Сказание об огромном быке, чабане-великане, женщине-горянке и ее маленьком сыне», «Сказка о кузнечиках, их пропавшем царе и мудрой зайчихе...», «Сказка о грозном Льве, повелителе всех зверей и старом дровосеке», «Три охотника», «Огненный всадник» зыфилорэр. Пшысэ пӀпчӀ кӀэлэ-цыкӀлӀхэм ядунӀеоплӀыкӀэ хахъо фӀзышӀӀэу ыкли нахь зыкызыӀуезыгъэхэу, художественнӀ псалъэм ыкӀуачӀэ зэхӀэзгъашӀэу, кытӀэшӀӀкӀыгъэ чӀыо-

псым, псэ зыпыт дунаим игъэ-шӀӀэгъоныгъэ мыухыжъ кызылотыкӀэу гъӀпсыгъэ. ПӀуныгъэмкӀэ гушылӀэр амалышӀуба, анахъэу пшысэхэр, Мэщбэшлэ Исхъакъ мы пшысэхэр охътэ зӀфӀшъхъафхэм ытхыгъэх, ахэм кӀауатӀэрэм тешыкӀыгъэ сурӀтхэм, пычыгъо жъыу зӀдӀштӀкӀэ зӀрӀтхыгъэхэм ыкли тхылъым ышӀо-теплӀэ кӀӀракӀэ зэхӀугуфыкӀыгъэ-зӀгъӀзӀфагъэу хӀлъым гури нӀри агъӀшӀу.

Тхаклоу МэщбашӀэр иусэ пшысэхэм кыдӀкӀын амал языгъӀотыгъэу, мылӀкукӀэ лӀпылӀгъу кыфӀхъугъэ цыф гъэсгъэ цӀрылоу ШъӀумӀн ХъӀазрӀт МӀджыдӀэ ыкӀом лъэшэу зӀрӀфӀразӀэр кыыхыгъӀыгъ.

КӀэлэ-цыкӀлӀхэм — кӀон-чъӀэн ыкли гушылӀэн езыгъӀжъагъэхэм пшысэхэр якӀасэх, ахэм акӀӀ-дӀлукӀынхэр шӀэны афӀхъугъыкӀи сыдигъуи яжӀх. Пшысэхэр кӀӀлӀеджӀкӀо цыкӀлӀхэмӀ ренӀу акӀыгъух, ахэм ӀджӀныр зикӀасэхэр ащыгъуазӀх, ӀтӀанӀэ зым адрӀм фӀелӀтӀжъых. **Арышъ, Мэщбэшлэ Исхъакъ игъо шъыпкӀэу, 2015-рэ илъэсымкӀэ, литературэм и ИлъэскӀэ, шухъафтын лъапӀэ кӀэлэ-цыкӀлӀхэм зӀрафӀшыгъэм уехъырӀхъышӀжъынӀу щытӀп.** ТхӀ-кӀошхоми, тхылъеджӀэ псӀтӀэу ми ащкӀэ тафӀэгущӀо, пшысэ

тхылъым «Гъогу маф!» ӀтӀӀо.

Пшысэхэм, тхыдӀхэм, таурыхъхэм, лорыуатӀхэм жабзӀм ихӀгъӀхъонкӀэ, гушшысӀкӀэ амал-кӀулайхэр кӀӀлӀӀцыкӀлӀхэм агъотынхэмкӀэ осӀшхо яӀ. ДжӀащ фӀэд, ахэм яджӀхэрэм бзӀдахи, лупкӀӀгъэ-зӀхӀафыгъагъи, зӀкӀо-шыкӀи ахӀлӀ мӀхъу. Адыгэ пшысэхэм дахӀу кӀӀарӀолӀагъэм ахэм ямӀхъанӀэ зӀрӀлӀэшӀыр джыри нахь кыпфызӀхафы.

Урыс классикӀэу Максим ГорькӀэм мырӀушӀтӀэу ыӀуагъ: «Адыгэ пшысэхэм осӀшхо кӀӀӀ-зытырӀэр анахъэу, ахэм сыдигъуи ем шӀур зӀрашӀытекӀорӀэр ары. ЛъӀпкӀым акъыл зӀтӀт, псауныгъэ зӀриӀэм ар ишыхӀат».

Корней ЧуковскӀэм ытхыгъ: «Мэщбэшлэ Исхъакъ адыгэ усӀкӀо лӀпӀӀас, зӀчый зыхӀлӀ. ЛӀпкӀӀ-лъӀпкӀӀгъэ ин хӀлӀӀэу лъӀпкӀ фольклорым имӀ-кӀамӀхэр кызыфигъӀедӀнхӀэ ылъӀэкӀыгъ. СшӀошъ мӀхъу тхылъеджӀэ цыкӀлӀхэр гуеты-

ныгъэ фыря-лӀэу мы пшысэ гъӀшӀӀӀ-гъонхэм зӀрӀджӀштхэр».

Сергей Михалковым игушылӀэ кышчыхыгъӀыгъагъ: «Мэщбэшлэ Исхъакъ кӀулайныгъэ хӀлӀӀэу лъӀпкӀ пшысэхэр ыгъэ-федагъӀх, адыгэ лъӀпкӀым ипшысэхэр дӀгъух, гъӀшӀӀэгъоных, шӀур кӀӀӀбӀ-кӀы. КӀӀлӀ-цыкӀлӀхэм апае утхӀн фае, шылӀ-ныгъэр ахэм кӀӀащӀжъэ-ба...»

Мэщбэшлэ Исхъакъ ипроизведениехэр Урысыем ыкли дунаим шыпсӀурӀэ цыф лъӀпкӀхэм абзӀхэмкӀэ зӀрадзӀкӀыгъэх. Мыщ дӀжъым тхӀкӀошхом ишыӀӀ-ныгъӀкӀэ ыкли итворчествӀкӀэ гушылӀухыгъэ заулӀэ кышчытӀон, тхакӀом игъогу зыфӀдӀэр, игушшысэ зыфӀицагъэм хӀтӀи нахь хӀшӀыкӀ зӀрӀфӀрылӀнӀу.

Мэщбэшлэ Исхъакъ 1931-рэ илъэсым кӀуаджӀэу ШъхъащӀ-фыжъ (УрупскӀэм), Краснодар крайм и УспенскӀэ район итым кышчыхъугъ. 1956-рэ илъэсым Москва ЛитературнӀэ институтыр дӀгъу дӀдӀу кышчыухыгъ. УсӀ ыкли прозӀ тхылъипшӀ пчӀагъэм яавтор. Ипроизведениехэм сыдигъокӀи тхылъеджӀэ зӀфӀшъхъафыбӀэ агъоты. Ахэм адыгэ лъӀпкӀым пӀкӀӀкӀыгъэ псӀтӀур — дӀгъуи дӀий ащызылӀгъӀ-кӀагъ, кӀащылӀотагъ. Ежъ тхакӀоми гогу бай ыкли гъӀшӀӀэгъон кыкӀлӀгъ. ИлъӀс 60 хъугъэу адыгэ литературэм иӀахъ ин хешӀыхъэ.

Исхъакъ — Адыгэ РеспубликӀэм, КъӀбӀртӀӀӀ-БӀлӀкӀарым, КъӀӀрӀдӀжӀӀӀ-ЩӀӀрдӀжӀӀӀм ялъӀпкӀ тхакӀу, СССР-м ыкли Урысыем якъӀралыгъо шухъафтынхэм ялауреат, ДунӀе адыгэ (черкес) литературӀэ премием илауреат, АКӀУ-м, МКӀТУ-м ядоктор гъӀшӀуагъ, Абхъазым шӀӀэныгъӀхэмкӀэ и Академие иакадемик. Урысые ЛъӀпкӀ фондым и Тамыгъэ гъӀшӀуагъэу «**Общественное признание**» зыфилорӀэр кыфагъӀшӀошагъ. ХӀгъӀэгу литературэм юфышхоу щызышӀуихыгъэм, хахъоу фишыгъэм апае я II-рӀ, я III-рӀ, я IV-рӀ шъуашӀхэр зилӀэ орденӀу «За заслуги перед Отечеством», «Цыф лъӀпкӀхэм я ЗӀкӀошныгъ» «Честь и Слава Абхазии» зыфилорӀэ орденхэр, медалӀу «Адыгеим и Шытхъузехъ» кыфагъӀшӀошагъэх. ГъӀшӀӀэ зыгъӀшӀагъэу, зышӀагъэ бӀдӀдӀэ титхӀӀкӀошхоу Мэщбэшлэ Исхъакъ а зӀкӀӀэми ямылӀытыгъэу («икъун сшӀагъэр ымылоу»), инӀӀлӀӀӀгъу ренӀу итхэр, ыналӀэ зытӀтхэр, гъӀсӀпӀтхыдӀкӀэ сыдигъуи зызыфигъӀзӀхэрӀэр кытӀкӀӀхъухъэрӀэ кӀӀӀӀӀцыкӀлӀхэр, ныбжыкӀӀхэр арых. РенӀу агукӀэ ахэр шӀум пӀблагъэ зӀришыштхэм еусӀэ, афӀгупшысӀэ. ЛитературнӀэ лъӀбӀкӀу дах тхылъыкӀэу «Стихотворные сказки Исхака Машбаша» зыфилорӀэр. ТапӀкӀи лъытӀэныгъэ зыфӀтшӀӀэу Мэщбэшлэ Исхъакъ творчeskӀэ гудӀчъыгъо лӀшӀубӀэ иӀӀнӀу, ипсауныгъэ пытӀэу зӀтӀтӀнӀу, итӀкӀӀӀӀӀцыкӀлӀхӀэри лӀш зӀкӀӀӀупкӀагъӀхӀэу кӀӀӀӀдӀжынхӀэу афӀтӀӀо. МэщбашӀэм усӀкӀэ ытхыгъэ пшысэхэм ядӀгъугъэ хӀтӀи ежъежъырӀу зашӀигъӀгъӀозӀн ылъӀӀышт, тхылъыр тхылъеджапӀӀӀхэм яӀ, пшысӀэр зикӀасӀхэм ар кӀӀӀжӀэ.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

СанкциякӀэ кытӀтӀпшӀӀэн тӀэ зи щылӀӀп!

Санкцияхэр кытпагъохых
тарагъӀгъӀштӀӀнӀу

УмышӀӀмӀэ, тыштӀапх пӀонӀу...

Шъо, зиусхъанхэр,

ЖъугъӀштӀӀн кӀӀжъугъотыгъӀп!

ХӀӀкӀыпӀӀу шъушӀошӀӀӀэ ар,

хъун зӀшъушӀӀӀжъыгъӀп:

КыфӀтӀӀгъоты тӀэ кыным

хӀӀкӀыпӀӀэ,

Псы кууми фӀтӀшӀы

зӀпырыкӀыпӀӀ...

Кыин ушӀтыпӀӀмӀэ

тӀэ тӀӀсӀжъыгъ —

ГъӀшӀӀӀрӀэ чъыгъежъ пытӀэ

ташӀыгъ,

ТыримкӀышъунӀу зыми

тапсыхъагъ!

ДгъӀӀӀӀӀӀӀ тыгу

кыин тӀӀкӀу-шъокӀу пай

тесагъӀп...

«ЗыкӀӀӀт!» кытаӀо пай

зыттыгъӀп.

ПӀрыохъу кытфӀхъурӀм

тыпӀуцуужъы.

Зы лъӀпкӀ зӀикӀмӀэ ащ

зыкӀтегъӀшӀӀжъы!

ПӀрыохъумӀэ, санкциемӀэ —

тӀэ тагъӀӀӀшӀы!

ЯкӀыштӀӀп яягъӀэ ащ

тизӀӀпшӀы!

Шъо, зиусхъанхэр,

ЖъугъӀштӀӀн кӀӀжъугъотыгъӀп.

УрысмӀэ,

кӀаготмӀэ ащ —

россиянмӀэ —

Владимир Путинынр япащӀу

ЗыкызыщӀашӀӀжъыгъэм

кышӀежъӀу

лӀрылӀхъӀэ зашӀӀу

яхабзӀп,

ГъӀры зашӀынынр

ябзыпхъӀп!

КъӀэнагъӀэми ащ тетышт!

ШъхъакӀуи, намыси тӀӀӀшт!

ТишъхъафитныгъӀэ,

тишӀошъхъуныгъӀэ,

а тӀеплӀыкӀӀэ унае

ЗыдӀтшӀӀжъынынмӀэ пӀае ты ЦыфӀу

КъӀэтыухъумӀӀшт! ДгъӀпытӀӀшт!

МӀХЪОШ РуслӀан.

ЗагъӀтхъагъ

Зы пчӀдыжы горӀэм ЧӀӀпӀӀӀшъу имӀӀ лӀагъӀэу хъащпӀкӀым кыыригъотӀжъыгъ. ЛъӀшӀу ыгу хӀкӀӀӀу, кӀӀхъулагъӀэр шӀошъхъакӀоу иныбдӀжӀгъу дӀжъ кӀакӀуи ӀтхъаусыхылӀагъ. МӀлбӀшх бӀрӀэ емыгупшысӀу иныбдӀжӀгъу хӀкӀыпӀӀэ дӀгъу кыыфигъотыгъ. ЧӀӀшым мӀл лӀагъӀэр агъӀбылӀы, пчӀдыжъым жъӀу-жъӀу кӀӀӀтӀджыхи, гъунӀгъум дӀжъ альӀшъуи, имӀӀу лӀӀтӀ, кӀӀгъӀкӀонхэр фаши, мӀлыр кӀӀӀхъурагъӀуцуагъ. Гугъу емылӀыпӀӀхӀу ежъхэр кӀӀкӀошъхи, ЧӀӀпӀӀшъу адӀжъ ихъажъыгъэх.

Тхъэм нахь зымышӀӀӀрӀэ гъунӀгъум, лӀс аритынӀу мӀкӀу лӀӀтӀм зыкӀӀӀрӀхъэм, имӀӀу гъунӀгъу мӀлым шӀхӀу зельӀгъум, куахъор ыпхъуанти, «джаур хъэм кыльфыгъ» ылуи, кыызрихъакӀи тежъыхъӀу ыублагъ. МӀлыр кӀӀуцӀорӀигъ. БлагъӀу екӀуалӀи зеплӀым, ыгучӀӀэ изыгъ «сыулыгъӀэ» ылуи, ышӀӀӀщтыр ымышӀӀу, зигъӀӀӀрӀгъоу лӀутызӀ, МӀлбӀшх кӀогъум кыкӀозыгъ.

— АдӀ, Хъарамыжъ, мӀлыр уукӀыгъи, — ылуи, ӀцӀӀӀӀу ыублагъ, псынӀкӀуи, ЧӀӀпӀӀшъуи кӀӀеджӀагъ. ОхътӀэ тӀӀкӀу тыригъа-

ши, МӀлбӀшх иорӀд кыыхидзӀагъ: «КӀо, мыхъурӀэ дунаим тетӀп, шъузӀгъунӀгъу, зыгорӀӀӀӀ дахӀу шъузӀхӀӀкӀыжъ», — ылуи, кӀӀкӀӀу кыыгъази ахӀкӀыжъыгъ. Хъугъэр лъӀшӀу ыгу кӀео фӀдӀу ЧӀӀпӀӀшъу мӀл лӀагъӀэр ыпшӀӀӀ дӀлӀхъи, ядӀжъ ыхъыжъыгъ. ЫшӀагъӀэр лъӀшӀу шӀошъхъакӀоу Хъарамыжъ иӀӀхӀогу хӀлаби, зы мӀл кӀахихи, игъунӀгъу фифи ритыжъыгъ. ТыгъӀэ кӀо-хъагъу имыфӀзӀэ ЧӀӀпӀӀшъу яцагу мӀ лӀшӀу кыдыдӀхӀу ыублагъ. МӀлыл гъӀжъагъэр — гъӀжъагъӀу, гъӀжъагъӀэр — гъӀжъагъӀу, Хъарамыжъи кӀӀеджӀагъи, дӀгъоу тӀысыхи, аркӀ литрӀэри ащ кӀыгъужъӀу загъӀтхъагъ.

ЗӀхихыгъэр ыгъӀшӀӀгъуагъ

ШъузӀбӀэ тхъамыкӀӀу чылӀгъунӀм щыпсӀуштыгъэм зыгорӀӀӀӀ яшӀуагъӀэ рагъӀкӀынынр яхысапӀу, зӀныбдӀжӀгъу лӀыжытӀур, цӀуитӀур кӀаши, мӀзым пхъащӀӀуагъӀх. ЧъыгджӀӀдӀжӀхэр кырахыкӀ-

хэмӀ, зӀпахыкӀыжъхӀӀӀ, чӀӀ хӀхъухъагъӀх, гъогур кӀамыгъотыжъӀу гъоцагъӀх. Зы лӀыжъым зигъӀушӀу уашъом иплӀыхъи «КъӀгъотба болъшой медведицӀэр» иныбдӀжӀгъу рӀуагъ. ЛӀыжъым

лъӀшӀу ар ыгъӀшӀагъоу джӀуап кыыритыжъыгъ: «АрӀп, олахъӀэ боу угъӀшӀӀгъоным, сыда ошъогум мышъӀм рӀшӀыхъӀщтыр?»

МӀДЖӀДЖӀ МӀдин.

Лӕпкӕыр зыгъэдэхэрэ ныбжьики

Адыгэ кӕралыгъо университетым щызэхашӕрӕ Иофтхъабзӕхэм ащыцӕу, анахъ осӕсхо зӕратырӕ зӕнӕкьокоу «Мистер АГУ» зыфиӕорӕм текӕныгъӕр кыищыдзыхыгъӕ Тӕтӕр Шамилӕ мы мафӕхэм гушыӕлӕгу тыфӕхуыгъ. Адыгэ лӕпкӕ факультетым щеджӕрӕ кӕлӕм ыныбжӕ ымылтытыгъӕу гъхъагъӕу иӕр бӕ.

— Еджӕным нӕмыклӕу сицӕикӕгъом адыгэ къашъохӕр лӕшӕу сӕлӕгъӕшӕгъоныгъӕх. Ащ сызыкӕшт уахътӕр кыисфӕмыгъӕсыжъӕу мафӕхӕр слытӕшттыгъӕх, ау еджӕнымклӕ пӕрыоху кыизӕрӕсфӕхуӕрӕм кыи-хӕклӕу, къашъохӕр згъӕтылпы-жъынхӕ фау мӕху, — кыитфӕуатӕ Шамилӕ.

Адыгэ республикӕ гимнази-ем ия 9-рӕ класс кыизыщыиухы-рӕ уахътӕм клӕлӕ ныбжьикиӕм кыи-хихышт сӕнӕхъатыр ымышӕлӕу гупшысӕхӕм зӕлӕуытыгъ. Еж ыгукӕ юрист ху шлоигуагъ, ау ятӕ нӕмыклӕ шӕныгъӕ икӕлӕ зӕригъӕгъотынӕу фӕягъ. Клӕлӕ-егъӕджӕ колледжым Шамилӕ чигъахъӕ зӕрӕшлоигъор тым кыи-хигъӕщыгъ.

— Зӕрӕтихъбзӕу, сятӕ ыла-гъӕм сыблӕкыгъӕп ыки ащклӕ сыкӕгъожырӕп. Апӕр мафӕ-хӕм колледжым кыин щыслӕ-гъуыгъ. Пшӕшӕ 30-мӕ сӕры

клӕлӕу ахӕсыгъӕр, — игушыӕ лӕгъӕкӕуатӕ Шамилӕ. — Хӕтрӕ цыфи псынклӕу ӕклӕлаклӕ кыифӕсӕгъоты ыки гушыӕлӕгу сыфӕху. Ащ ишыӕгъӕклӕ, купӕу сызхӕсым охътӕ клӕкӕым кыи-клоцӕ сыгурыӕуагъ.

Апӕрӕ курсым Шамилӕ кол-леджым щызэхашӕгъӕ Иофтхъа-бзӕр зӕришӕнӕу агъӕнӕфагъ. Директорым игуадзӕ пшӕры-лӕу кыифигъӕуцугъӕм клӕлӕ ныбжьикиӕм кыигъӕщынагъ. Сценӕм тетӕу, купым ыпашъхӕ зӕритыштыр шлокыныгъ, ау илофшӕн дӕгъоу ыгъӕцӕклагъ. Нӕужым колледжым Иофтхъа-бзӕу, зӕнӕкьокоу щызэхашӕ-хӕрӕр зӕклӕ зезыщӕштыгъӕр Тӕтӕр Шамил арыгъӕ.

— Еджӕнри, Иофтхъабзӕ гъ-шӕгъонхӕм сахӕлӕжъӕнри дӕ-гъоу кыиздӕхуштыгъӕми, си-лӕпкӕ икъашъохӕм лӕшӕу са-фӕзӕщыштыгъӕ. Адыгэ къашъо къашӕу зыслӕгъуыклӕ, зысы-

мыгъӕсысӕу сӕплӕштыгъ. Нӕ-ужым колледжым кыищышъо-рӕ купым сӕри сызхӕхъагъ.

Адыгэ къашъохӕр ызыгъӕшӕ-рӕ Нӕныж Айдамыр клӕлӕ ныб-жьикиӕм псынклӕу ыналӕ кыи-тыридзагъ. Гухӕлӕу илӕмклӕ ар къеупчыгъ. Шамилӕ ищы-лӕныгъӕ къашъом рипхынӕу зӕ-рӕфаер клӕлӕгъаджӕм рилуагъ. Нӕужым Тӕтӕрӕм яклӕлӕ «Пшӕ-шӕхӕм ынафыл» зыфиӕорӕм кыищышъонӕу регъажъ, джырӕ уахътӕ Адыгэ кӕралыгъо уни-верситетым икъӕшъокӕло купӕу «Нарт» зыфиӕорӕм хӕт.

Андырхъое Хъусен ыцӕлӕ зы-хырыӕ клӕлӕгъӕджӕ колледжыр кыизеухым Шамилӕ ишӕныгъӕ-хӕм ахи-гъӕхӕнӕу Адыгэ кӕра-лыгъо университетым илӕпкӕ факультет чӕхъажъыгъ.

— «Мистер АГУ» зыфиӕорӕ зӕнӕкьокоу зӕрӕщылӕр ыпӕкли

зӕхӕсыгъӕу щытыгъ, ау сыхӕ-лӕжъӕн гухӕлӕ сыдигъуи сиӕ-гъӕп. Тидекан игуадзӕ кыизы-сӕлӕлӕу, сӕри сӕлӕгъӕшӕгъон хуыгъ ыки ащ фӕдӕ блӕсы-мыгъӕкӕлынӕу мурад зыфӕзгъӕ-уцужыгъ, — кӕуӕуатӕ Шами-лӕ. — Творческӕ номерӕу кӕӕшлыштым сӕгупшысагъ. Ар зӕклӕми ашӕлӕгъӕшӕгъонынӕу сыфӕягъ. Нӕужым къамӕхӕр зыхӕт къашъор кӕзгъӕлӕгъо-нӕу исхуыхъагъ. Зӕнӕкьокоу текӕныгъӕ кыищыдӕсхыныр арӕп пшӕрылӕу зыфӕзгъӕу-цужыгъагъӕр, сикъӕгъӕлӕгъон дахӕу, хӕукъоныгъӕ хӕмытӕу кӕӕшлыныр ары.

Кӕлӕм кыизӕрилӕтӕжъырӕм-клӕ, Иофтхъабзӕм зыфагъӕхъа-зырыфӕ зӕнӕкьокоу хӕлӕжъӕ-рӕ ныбжьикиӕхӕм азыфагу гу-фӕбӕныгъӕ илпы хуыгъ. Апӕр чыплӕ кыи-хыным клӕхъопсӕу

ахӕм зыпари ахӕтыгъӕп. Иоф-тхъабзӕр гъӕшӕгъонӕу, кӕкӕуа-лӕхӕрӕм агу кыинӕжъӕу зӕ-рашлыштыр ары пстӕури зы-пылпыгъӕр.

— Зӕнӕкьокоу еджӕжъӕн-клӕ сыхъат зауӕ иӕу зысыу-плӕкӕлужыныу джыри зӕ си-къашъо кӕӕшлыжъыгъ. Къамӕу сӕдзыхӕрӕм ащыц зыпари хӕссагъӕп. Ащ дӕжым лӕ-шӕу сыкӕгъумӕкӕлыгъ. Иофтхъа-бзӕр окӕлофӕ сикъашъо тӕрӕ-зӕу кыизӕрӕсшлыштым сӕгу-пшысагъ, — игукъӕкӕлыжъхӕм-клӕ кыиддӕгуащӕ Шамилӕ. — Сценӕм сызыхъхӕм чӕсхӕр кыизӕрӕспӕгъокыгъӕхӕм кӕуачӕ кыисхильхъагъӕу кыисщыхуыгъ. Сикъашъо кӕӕшлыныу езгъӕ-жъагъ. Къамӕхӕр зым ыуж адрӕр итӕу хӕслугъӕх. Си-къӕгъӕлӕгъон кыизысӕухым, уашъом сӕдӕбыбӕещтӕу кыис-щыхуыгъ — лӕгу кыисфытеох, мӕгушӕх. Ащыгъум сыгу ихъы-кыиштыгъӕр кӕӕслӕтӕжъын слӕ-кыштӕп.

Зӕнӕкьокоу текӕныгъӕ кыи-щыдихынӕу кӕлӕм ышӕлӕ ху-штыгъӕп, кыиготым кыи-хыгъӕу кыищыхуызӕ, еж ыцӕлӕ кыи-ралуагъ.

— Текӕныгъӕр сянӕ фӕсӕ-гъхы, — кӕло Шамилӕ. — Ащ гуӕлӕгъуныгъӕу, гуфӕбӕны-гъӕу кыисфырилӕм ихъатыркӕлӕ мыщ фӕдӕ гъхъагъӕхӕр сӕшлых.

Тӕтӕр Шамилӕ ныбжьики нахъ мышӕми, еджӕнымкли, твор-чествӕм ыльӕныкӕкли гъхъа-гъӕхӕр ышлыгъӕх. Къӕшъокӕло купӕу зыхӕтыр зӕфӕшъхъаф кӕралыгъуабӕхӕм ащылӕгъ, ти-культура идӕхагъӕ арагъӕлӕ-гъуыгъ. Зӕклӕми анахъ шъхъа-лӕр Шамилӕ кыизхӕкыгъӕ лӕп-кӕыр зӕригъӕдахӕрӕр, зӕри-лытӕрӕр ары.

ГЪОНӔЖЪЫКЪО Сӕтӕнай.

Тазырхӕр атыралъхъагъӕх

Къӕщӕфынымклӕ бгъуитӕм пшӕрылӕхӕр зыщы-зыфа-шлыжъыры тхыгъӕ зӕзӕгъыныгъӕм фӕгъхъы-гъӕ хӕбзӕгъӕуцугъӕр Кошхъӕблӕ районым шаукъуа-гъӕу монополием пӕшӕуекӕлогъӕнымклӕ федеральнӕ къулыкъум АР-мклӕ и Гъӕлорышӕлӕлӕ ыгъӕунӕфыгъ.

Мыщ фӕдӕ уплӕкӕлунхӕр муниципальнӕ образованиеу «Кошхъӕблӕ районым» ыки ащ ит бюджет учреждение-

хӕм ащышхӕм афызӕхъащӕгъ.

Зӕфӕхъысыжъхӕм кыизӕра-гъӕлӕгъуагъӕмклӕ, Кошхъӕблӕ район администрацием ыки

бюджет учреждениехӕм япа-щӕхӕм (заказ зышлыхӕрӕм) хӕ-бзӕгъӕуцугъӕу щылӕм ыльӕны-кӕокӕ хӕукъоныгъӕхӕр ашлы-гъӕх. Ащ кыи-хӕкыклӕ УФ-м и Кодекс диштӕу пӕщӕхӕм пшӕ-дӕкыжъ ахынӕу щыт.

Монополием пӕшӕуекӕлогъ-нымклӕ федеральнӕ къулыкъум АР-мклӕ и Гъӕлорышӕлӕлӕ ыпшӕ-клӕ зигугъу кӕӕтшыгъӕ пӕщӕхӕм альӕныкӕокӕ кыизӕлуи-хыгъӕ административнӕ лофи 8-мӕ ахӕ-плӕагъ. Уплӕкӕлунхӕм къа-клӕ-

пӕлыкӕло муниципальнӕ образо-ваниеу «Кошхъӕблӕ районым» ыки бюджет учреждениехӕм япащӕ нӕбгыри 8-мӕ кӕатефӕрӕ тазырхӕр атыралъхъагъӕх.

Къӕщӕфынымклӕ бгъуитӕм пшӕрылӕхӕр зыщызыфа-шлыжъыры тхыгъӕ зӕзӕгъыныгъӕм фӕгъхъыгъӕ хӕбзӕгъӕуцугъӕр мы илӕсыр кыизыхъагъӕм кыи-щыублагъӕу зӕрагъӕцаклӕрӕм епхыгъӕ уплӕкӕлунхӕр монопо-лием пӕшӕуекӕлогъӕнымклӕ фе-деральнӕ къулыкъум АР-мклӕ

и Гъӕлорышӕлӕлӕ гъӕтхӕпӕм зӕ-хищӕгъӕх. Мы лӕӕныкӕомклӕ дӕо тхылы 7-мӕ Гъӕлорышӕлӕлӕр ахӕплӕагъ, 4-клӕ хӕукъоныгъӕ-хӕр дагъӕзыжъынхӕу унӕшӕо гъӕнӕфагъӕхӕр афишлыгъӕх. Джащ фӕдӕу административ-нӕ хӕбзӕукъоныгъӕм фӕгъӕ-хыгъӕу Иофыгъо 32-мӕ ахӕ-плӕагъ, ахӕм кӕапкырыкыхӕ-зӕ пӕцӕ лӕнатӕлӕ зылыгъхӕм административнӕ пшӕдӕкыжъ ыки тазырӕу сомӕ мин 250-рӕ хуӕрӕр атыралъхъагъ.

АЩ ФӔДИ МӔХЪУ

Чӕху лӕамыджым зӕрикыгъӕр

Чӕху еджӕгъӕ-гъӕсӕгъӕшхоу щытӕп, исӕнӕхъатклӕ механи-затӕр, техникӕм хӕшыклӕ дӕгу фырил, лӕшӕу икӕлас. Зӕхъо-кыныгъӕм иапӕрӕ илӕсхӕм ашӕлӕштыр амышӕу, зыдагъӕ-зӕштӕм теубытагъӕ фырымыӕу бӕ кӕӕнӕгъагъӕр. Унагъохӕм бырсыр арытыгъ: ащ ышъхӕ Иоф ымышӕлӕ хуым, сабий бы-ным сӕд кыирыклӕшт, сӕд ищыӕклӕшт?

Чӕху кӕӕштагъӕп, шӕгъӕн фаеу куоу егупшысагъ, зӕфӕ-хъысыжъхӕр ышлыгъ: Иофшӕ-ныр зикӕласӕр Иофынчӕу кӕ-нӕштӕп, сыдигъуи шӕлӕныгъӕм чыплӕ шырилӕшт. Илӕс пчъа-гъӕрӕ Иоф зыдишӕлагъӕхӕм ихъа-лӕлыгъӕ дӕгъоу ашӕ, нӕбгырӕ зыбгупшӕу зӕхъхъӕхи бӕджен-дӕу чыгу гектар 200 аштагъ, техникӕр зӕрагъӕгъотыгъ — мӕ-псӕух, мӕлажъӕх. Чӕху па-щӕу хадзыгъ.

Лӕхӕр зӕхӕгушылӕжъхи, Чӕ-

ху Краснодар техникӕ пкыи-гъохӕр кыищӕфынхӕу агъӕкло-нӕу тыраубытагъ. Къалӕм зӕ-рӕклӕштӕр зӕшӕм, ишъхӕгъусӕ Зӕрӕ лӕым зыздыригъӕщӕныш, кӕӕщӕфӕнӕу рихуыхъагъ. Дӕ-шъхӕгъусӕхӕр Яблоновскӕм дӕ-хъагъӕх, Пшызӕ тель лӕамы-джым фаузенкыгъ. Ары шъхъае, ежхӕр зыдӕклӕрӕ кӕлӕ лӕ-ныкӕом зы машини клӕрӕп.

— Сӕд шӕлагу шъу! — Чӕху егъӕшӕлагу ыльӕгъӕрӕр, — сӕд кӕхъуыгъ шъула? Нахъ зӕблагъӕхӕм альӕгъуыгъ лӕамы-джыр зӕрагъӕцаклӕжъырӕр, цы-фыбӕ щӕлажъӕ, милиционер-хӕри лутых. Иофыр кыизӕщы-къуагъ, зӕшъхӕгъусӕмӕ агу кӕӕклодыгъ. Лӕустанхъаблӕ дӕжӕ закъу Пшызӕ узӕпыры-кыныу лӕамыдж зытелъыр. Ары шъхъае, ар чыжъӕ, охъ-табӕ ыхышты а гъогум, бен-зини бӕу текӕлодӕшт. Къӕуцуи, Чӕху Иофым хӕкыплӕу фишлы-

штым егупшысагъ. «Хъадӕ-гъум щӕху хӕкыплӕ зымыӕлӕ щылӕп», — ыгукӕ зӕриложъи гуӕу шъузым фызӕплӕкыгъ.

— Псынклӕу уихалат кӕӕлӕ-ти, шъхӕнӕт цыкӕлур уныбӕ-тельхъ, бгъунджӕуи гъоль, — кӕуӕлӕшӕшъагъ ащ.

Шъхӕгъусӕм кыи-гурыӕуагъ Чӕху зыгорӕ кыизӕриугупшы-сыгъӕр, лӕым кыи-уагъӕр ыгъӕ-цӕклагъ. Лӕамыджым изӕфӕ-дитӕм нӕмысыгъӕу бырсыры-шхо пылӕу милиционерым кыи-гъӕуцугъ Чӕху. Дунаир егъа-хъӕ, зӕрӕфӕлӕклӕу мӕкуо, бӕ-щӕу ылыгыр егъӕджӕу, шлу пшӕлагъӕм урихылылагъ.

— Арӕп, унӕхӕр лӕӕхӕр-ба, тамыгъӕ пчъагъӕ кыизӕ-унӕкыгъ, мыщ укыитехъӕ зӕр-мышъуштыр пшӕрӕба?! — кӕу-ышӕ икылыгъӕу Чӕху кыи-жӕ-хӕхъӕ милиционерыр. — Моу дӕхи уцу, уитхылӕхӕри кӕ-шӕт джащ сыкыблӕмыгъӕклӕу.

Тыхӕкӕуади, Чӕху, укыите-хӕпхъагъӕп, тшӕо тырихын мы слӕгъӕрӕм, — кӕӕщынагъ шъхӕгъусӕр.

— Ужӕ зӕтелъхы, сымыудӕ-гоу щылӕ, ныкыи-сыкыи ебгӕ-лозӕ тыкӕябгъӕшӕшт, — кос-тюмӕу машинӕм илӕым иджы-бӕм арылӕхъуыхъӕзӕ кӕу-шӕшъагъ Чӕху — узӕрӕщӕ-лушӕу шӕлу.

Гъогум дӕхи, Чӕху кӕу-цугъ, итхылӕхӕр ылыгъӕу ми-лиционерым дӕжӕ лухъагъ.

— Арӕп, урагъӕзыгъӕу окууа, зыгорӕ шъыпкӕ хуыгъӕ кӕа-шӕлобгъӕшлышт.

— Хуыгъӕр пшӕрӕба, кӕа-шӕт тхылӕхӕр! — кыизӕклӕ-плыхъагъ адрӕр, — сыдигъо шъуиакыыл кӕӕклӕшт?

— Ситхылӕхӕри, машинӕри, шъузыри осӕтых, еу, рулым лутысхъ, сишъуз хуышӕн ифагъ, кыин хӕт, сабийхӕр кыизӕ-гъӕхуӕхӕр унӕм нӕгъӕс.

Ылони ышӕлӕни ымышӕлӕу клӕ-лӕр нӕбӕ-набӕу Чӕху кӕп-лӕыгъ, машинӕм кӕкӕлолагъ, зиуфи, иплӕагъ. Псынклӕу зы-кыизӕригъӕзӕкыгъ, тхылӕхӕр Чӕху кыири-тыжъыгъӕх.

— Сауж кыиуцу, сӕ узӕпы-рысщышт, — ылуи имашинӕ итӕысхы ежъагъ. Лӕэси ма-шини зӕрамыгъӕклӕрӕ лӕамы-джым техыи, милицӕ машинӕм ыуж итӕу, зышӕомыдӕу Чӕ-ху зӕпырыкыгъ. Ишъхӕгъу-сӕ ищӕлу макъӕ зӕпыурӕп, нахъ кыизӕклӕблӕ.

— Ашъуу, зӕ уищӕлу макъӕ зӕпыгъӕу, — кыи-хӕджыкылыгъ Чӕху.

— Сшӕлогъокӕлӕ сӕцӕлу пшӕ-шӕ, сыуцужыштымӕ кӕалоба, — кыизӕшӕлӕтысхъажъыгъ шъузыр.

— Олахъӕ, ош фӕдӕ афе-рист лыхуыгъӕхӕкли амыгъо-тын. Арӕп, сӕдӕушты ар угу кӕӕкылыгъа?

— Шъхӕм Иоф ебгъӕшӕн фае, кыи-бугурыӕуагъа? — щыгъӕ Чӕху, машинӕм икӕло ригъӕхуи, урам гузӕгум техъажъыгъ...

ХУШТ Шӕбан.

ЗЭЛУХЫГЭ УРОК

Хьаклэщ шыклэ-хабзэхэр

Адыгэ Республикэм ит ублэлэ, гурыт имыкьурэ ыкли гурыт еджаплэхэм зэфэдэклэ адыгэ тхыбзэм ыкли адыгабзэм и Мафэ игьэклотыгьэу мазэм кыыклоцл ащыхагьэунэфыкыгь. Мэфэкл Иоф-тхьабзэмклэ клэух зэфэхьысыжхэр зыщашыгьэ зэлухыгьэ урокыр Адыгэ республикэ гимназием иублэлэ еджаплэ ия 3 — 4-рэ классхэм ащеджэхэрэм апае тхэклошхоу Клэрэщэ Тембот илитературнэ музей мы мафэхэм шыкыуагь.

Клэлэеджаклохэм яадыгабзэ кыызерафэорышлэрэр, ащ зерегугьухэрэр, программэм хэт текстхэр кыызерагурылохэрэр а сыхьатым шагьэунэфыгь. Зэлухыгьэ урокыр зезыщагьэр адыгабзэмклэ клэлэегьаджэу **Мыгу Анжел**.

Мэфэкл зэхыхьэм шьо-теплэ тэрэз илэным тегьэпсыхьэгьагьэх клэлэеджаклохэу Думэн Аминэ ыкли Шэшлэ Самирэ, сурэтшыным зыфэзыгьасэхэрэм, ялэшагьэхэу «**Адыгэ хьаклэщыр**» ыкли пшысэ сюжетыр зилэу «**Батыр — мышьэм ыкьу**» зыфилоу дэпкьэхэм ягьэклугьагьэхэр. Джащ фэдэу адыгэ гуцылэ щэрыо-гьэсэпэ-тхыдэхэр моклэ-мыклэ ягьэпкыгьагьэх. Ахэр зэклэ клэлэеджаклохэр шэнышлэхэм кьафэзыгьэушыхэу шытыгьэх.

Егьэджен программэм кыдыхэлъытагьэу, еджаклохэм

еджэнымклэ тхылъым Клэрэщэ Тембот итхыгьэу «**Адыгэ хьаклэщ**» зыфилоуэм зыфагьэнэ-лосэныр, хьаклэщым плуныгьэмклэ мэхьаныбэу зэшлуи-хырэр клэлэеджаклохэм агурыгьэлогьэныр урокым имурадыгь.

Тембот иунэ-музей хьаклэщым итемэ кыышызэлэуахыныр, шызэхафыныр джары кыызхэ-кыгьэр. Гуцылэу «хьаклэщыр» кыызерагурылорэр клэлэцы-кыхэм пстэуми апэу зэригьэ-шлагьэ клэлэегьаджэм. «**Хьаклэщыр унэу хьаклэхэр зыщызэлуклэхэрэр ары**», — алуагь. Кьалуагьэм ежэ клэлэегьаджэми кыыхигьэхьуагь. Думэн Аминэ адыгэ цагум итеплэу ышыгьэм, унэхом пэмычыжьэу — хьаклэщэу клэсэнхэр кыызэккыкыкы, шышолур зылурым аналэ тыра-ригьэдзагь. Анахьэу хьаклэщыр хьульфыгьэхэм язэлуклаплэу,

клэлаклэхэри ахэм аклэдэлу-кыу зэрэшхьащытыгьэхэр арылуагь. Лэапкь жэрыло творчествэр тломэ кыиклырэм-клэ, ащ хэхьэрэ жанрэхэмклэ яупчыгь, джэуапыри псынклэу кьатыгь: «Жэрыло творчествэм нарт кьэбархэр, оредыжхэр, пшысэхэр, тхыдэхэр, таурыхьхэр, кьоджэхь-кьоджэхьхэр, гуцылэжхэр хэхьэх», — алуагь. Джащ фэдэ пэублэ зэхэгушылэгуым ыуж клэлэегьаджэр Клэрэщэ Тембот итхыгьэу «**Адыгэ хьаклэщ**» зыфилоуэм клэлэцыкыкыхэм кьафеджагь. Мы музейм зэклэ адыгэ тхэклошхоу Клэрэщэ Тембот итхыгьэу произведение зэфэхьхьафьбэр зэрэчлэпыр ыкли музейм игьэпсыклэ-шыклэ тхаклом ищылэныгьэ ыкли итворчествэ кыырилотыкыкыу зэрэщы-тыр арылуагь. Тхаклом ипортрет инэу еджаклохэм хьалэлэу кьахаплэжэми, мэклайхэм атет итхылэхэми, сурэттехыгьэхэми, урокым имэхьанэ нахь кьагьэлэжыгь. Ежэ еджэккы цыкыкыхэми ялупкыгьэ-чаныгьэ кьагьэлэжыгьэм зэрэшлорыгьор кьахэщэу, упчлэхэм яджэуапхэр псынклэу кьатыгьыгь, адыгэ усаклохэм яусэ зэфэхьхьафхэм «**Адыгэхэр**» (Мэщбэшлэ Исхьакь иеу) Мыгу Миланэ, «**Сиадыгабз**» (Кьукьэу Налбый) Хьуажэ Бэлэ, Клэдэ-кыой Суандэ бзэ кьэбзэ луп-

клэклэ, Шумэфэ Сэтэнай, нэмыкыхэри усэхэм кьяджагьэх, гуцылэжхэу ашлэхэрэр, ахэм кьарыкыхэрэри кьалуагьэх. Зэлухыгьэ урокэу тхаклом имузей шызэхашагьэм адыгэ хьаклэщым шыклэ-хабзэу илэыгьэхэри шагьэфедагьэх — оредыжхэр, нарт пшыналэхэр, шыклэпшынэмклэ кьыдырагьало-зэ, кьалуагьэх, клэлэеджаклохэр кьэшъуагьэх.

Бязрыкьо Дамир «**Хьатх я Кьокласэ иорэд**» мэкьэ пытэ гьэшкыгьэккы кьызырылуагьэм, джащ фэдэу Гьогьо Дамир шыклэпшынэмклэ ащ кьызырэ-дыригьэлуагьэм ыкли кьэшэ оредхэр зэрэкыригьэщыгьэхэм мы еджэккы хьупхьэхэм сэнаушыгьэу музыкэмклэ, лэапкь искусствэмклэ ахэлпыр

кыыплэагьэлэсыгьыгь. Пшэшьэ-жыы ыкли клэлэцыкыкы хьупхьэхэр урокым зэригьэрэзагьэхэр анэгушхьэ цыкыкыхэр нахь кьызырэшэплэыгьэхэм кьыуи-гьашлэщыгь. Ахэтыгьэх еджа-кыхэм адыгабзэмклэ яклэлэегьаджэхэу **Беджэлды Саидэ** ыкли **Хьажымэкьо Рахьмэт**.

Клэлэцыкыкыхэм лушыгьэу, шлэныгьэу, лэдэбэу, гуклэгуоу, гулытэу ахатлэхьэрэм лэапкьым инеуш бэклэ зэрэпшы-тыгьэр тшымыгьупшэу, гьогьу тэрэз тещэгьэнхэм хэти те-гугьун зэрэфаер лотхьабзэм джыри зэ кьыушыхьатыгь.

МАМЫРЫКЬО Нуриет.

Сурэтхэр мэфэкл сыхьатым лэшыны Аслэан кьышчытыри-хыгьэх.

ГЪЭЗЕТЕДЖЭХЭМ ЯТВОРЧЕСТВЭ ШЫЩ

Шьузабэм игьыбз

Заоу кьэжыагьэм итот блэ бзэгумэ Чыгы бырабэхэр кьауджэшугьэх, Псыхьо нэшхуантлэр кьызылэшагь, Жьы кьэбзэ лэшури кьызылэхьагь. Жьы шоркь стырым кыцлыр зэлэсты, Унэ кьутафэхэр огум щэутысэх. Лыпс-нэпсым дунаир егьэпскы; Ным игьыбзэ нэпсыр хэклухьэ, Кьинэу кьыфэклауагьэм егьэгыбзало: «Сисабый пасэ ыпсэ ызыхыгьэр, Сибьны класэ ыпсэ кьэрэмыл. Кьэнэгьэ сабийхэр ибэ ерэмышлх, Илфыгьэ члэнагьы ятэ ерэмышл, Шхьээзэкьо кьурэуи сыкьэрэмын. Ахьрэт унэу сиклалэ фэхьугьэр

Губгьо упцлагьа, чыгыжы пцлана? Иаужырэ псалэ хэт кьысилошта? Игьогьу клэкли сыдым сигьэшлэшта? Икьашхьэ щыщэу кьыздесхьакынынэу Сызыгьэбзалорэр етлэ лэбжыб». Бгьу пстэумкли щэхэр огум щэшъуи, Тхьапша луахыгьэр щэнэшумэ непэ? Тхьапша кьэнагьэр кьончэу, тынчэу? Сшлэмэ сшлоигьу. Зэклэ кьысашъулу! Топыщэ блэ бзэгум зэхэдз имы, Ини цыкылуи ащ изэфэд. Унэгьо зырыз зимыхьэдагьэр, Шьузабэу щылэмэ япчягьэ хэхьо. Кьызыхамыгьэщэу кьабэклэрэ кьиныр, Язакьо зыхьуклэ нэпсыр кьашлокло,

Джа зыр афэхьу гопэдэгьэклэу. Хагьэщэтыкыкы гупшысэ сапэхэм, Кьэлапчэм лутхэу

письмэзехьэм лэаплэхэ. Шьыгьо джэнаклэм хэпкыгьэ сабийхэр Нэмыз-лумызхэу письмэзехьэм лоплэх. Нэпэ нэлуасэм письмэр кьареты, Ятлонэрэ кьиным ар ишыхьат. Бгьэгум дэхьыкылэр ынэмэ кьаклэщэу, Сабый дыкыгьэмэ нылэр алэхьэу. Ятлонэрэ кьиным льякьор ылэхьагьэу, Сакьэу шьузабэм сабиймэ кьарело: «Сыдым езгьэпшэна

заом кьысишлагьэр? Сабый пасэм ыпсэ зыслэхым Унагьом ылапсэ кьылыбэнагь. Ятлонэрэ кьинри заом кьытфыхыгь: Топыщэ нэшумэ шьуатэ зыдихыгь. Ятыгьэ бзийхэр тлэми кьосагьэ,

Тызэдэлэжыымэ зэдэтлэтын. Кьэнэгьэ закьор, ясурэт ин, Нэфильэ жьуагьоу зыдэдгьэшлэн. Зятэ зилэмэ шьуагьэжыгьэопсэнал, Пклэнтлэпс-кычлэпсэу сыжьудэлэжыэн. Шьулэ шьутеуцомэ зэхэшъушыкылын, Мамыр гьогуклэ Тхьэм кьышъуитын». Кьиныр кьабэклэми, Хьульфыгьэ лэфыр ежымэ ялапшэу Зошхо гьэблэшхоу апэ кьыкыгьэм, Сабый бынхэр шхьээзакьоу хащыгьэх. Шхьээзэкьо рыхьхэу ягьаши кьахыгь. Джахэр зэклэ заом ишапхэ. Джары шьузабэхэм ящылэклагьэр, Джары тэ тьэнэмэ тызэраплугьэр. Заоу блэкыгьэм тыркьоу ышыгьэр Цыфыр щэлэфэ щэрэмыгьупш, Мамырныгьэр кьэшъуухьум.

ХьУТ Гошнагьу.

(Къызыкълъыкълорэр мэлыльфэгъум и 15-м къыдэкыгъэ номерым ит).

Лора (ыгушлэхэр ыгузэгъу цигощхэу лэхуамбэр занклэу атырегъэуцощ). Нахь цыклоу тыгъэгущыи нахь, уанэ дунаим тырилъагъо мыхъурэм узкы-дэгущыиэрэр къызишлэк, тлуми тызэдигъэклошт... Мыдрэ зыфапторэр зэрэсимыщыклагъэр дэгъоу ошлэ.

Заур. Ауштэу елуи хъугъэ нылэп.

Лора. Уиныбджэгъу фэдэу зыкъегъэлагъош, дахэу гурыз-гъало сшоигъу.

Заур. Зыкъыгъэлъэгъонэу пылъ къодый нылэп. Ащ ынэхэр къызэрэптэгъэлъэдэгъэхэ зэпытым сянэ гу лъытагъэш, «пшъашъэр нэклэ яогъэшхыжы, о рэхъатэу ушысызэ мы шып-хъуклэ пштагъэу зыфэлъагъэр шлэхэу пклэклащыт» елош, къысэгъи.

Лора (чэфэу). Дэгъоу къы-уел, адэ о уанэ зыфаер фэ-мышлэу, ыгу сыда зыкыхэб-гъэклэрэр? (Къылошхыпцлэ, унэм ехъажы).

Заур (джэуапыр клэлъеложы). Орырэ сэрырэ зэфытиэ шулъэгъу къабзэр зэрэбзэмы-лур ары джыдэдэм ащ ылу ури-гъэтысхъащтым фэдэу къызы-кыпфыщытыр.

Рузанэ къыдахъэ, Заур дэжъ къэкълъш, сэлэм къызырихыклэ, мэтлысы.

Заур. Укъэлъэгъожьырэпи...

Рузан. Делэм фэдэу сы-кызыщычъэщтыгъэ зэманыр зэрикыжыгъэр къыбгурылуа-гъэба?

Заур. О узэрэфэуеу къыс-фыщыт, ау сэ сыдигъуи шып-хъум фэдэу сыопллышт.

Рузан. Кукумаям а зыр шъэрэ къызэрэклиотыкыжырэп сыгу къэогъэкы.

Заур. Дэгъу жынтыум сы-зэрэфэмыгъэдагъэр.

Рузан. Хэт уфэгъэдагъэкли о узэрэщымытэу ухъуштэп.

Заур. Ар тэрэзэу къэпъуагъ.

Рузан. Цыфхэм зызэбла-хъуныр яшэн.

Заур. О зызэблэпхъугъэш ара?

Рузан. Нэмыкл хэклипэ горэ къысфэбгъэнэгъагъа?

Заур. Ащыгъум зыкъысфэб-гъэгусагъэу ухэтышт, ара?

Рузан. Джыри сыкыпфалэу къызыщыбгъэхуным пая? Раз-мечталас! (Унэм ехъэ.)

Лорэ къеклы, столым клэрэ-уцо.

Лора. Рузанэ джыри ыгу къысэгбгъэн фай, пшэрыхъаплэм сызэритым гу лъытагъэми, къы-хъагъэп.

Заур. Сыда зыклэгбъэшлэ-гъорэр, сыкытепхыгъэу къы-зэрэщыхъуштыгъэр пщыгъупшэ-жыгъа?

Лора. Аужым тызызэдэгъу-щылэм зыгорэ къыгурылуагъ сшолшыгъ...

Заур. Линара, уицыхъэ те-гъэл зэрищыклагъэу зэклэ къызэрэгъурылорэм. Ори къыб-гурэлон фай ащи ыгуклэ бэ ышчынэу зэрэхъугъэр.

Лора. Къызгурылонэу сы-пылъ... Анахь сызщыщынэщ-тыгъэр сикъэкълуаклэ мамэ рилонэу ары.

Заур. Ащ фэдэ хылагъэ-хэр егъаши ышлэштхэп.

Лора. Мамэдхэм къэбар цы-пэ горэ къанэсымэ, сэ сы-къэзыухъумэжышъун щылэп.

Заур. Уанэ шыпкъэм фэ-дэу дахэу къаплэ ухъугъ.

Лора. Джыдэдэм сянэба адэ...

Заур. Ежыми орклэ «сип-

Гошэмьдэ инысэхэдакл

ХЪУРМЭ Хъусен

Къэшлыгъуипл хъурэ пьес

ХЭТХЭР:

Хъаблэкъо Мэд — пенсием щылэ хъулъ-фыгъэ лъэгъупхъ.

Хъаблэкъо Гошэмьдэ — Мэд ишхъэгъус, илъэс 50 фэдиз ыныбжъ.

Заур — ахэм яклэлэ закъу.

Ичрам — Гошэмьдэ ышнахъыкл, илъэс 40 горэ ыныбжъ.

Рузан — Заур игъунэгъу, бьдыщэ зэ-дешъуагъэх.

Линара (Лора) — Заур икъэцэн.

Шыклор Ислъам — Заур иныбджэгъу.

Мэдин — анахист, Ислъам ишъэогъу.

Щамсэт — гъунэгъу шъуз.

Сурэтыр
авторым ышлыгъ.

шъашъэм» нэмыкл гушылэ щы-лэми ышлэжырэп.

Лора. Ащ пае сыфэраз, ау ошлэ, Заур, сэ боу чыплэ зэжъу дэд сызэрытыр.

Заур. Къэзыгъэзэжъурэр сшлэрэп, сяни сяти апсэ къып-хэтлагъэу къыбдечъэкыхэш уауж итых...

Лора. Арба анахь лоры.

Заур. Сыда? Уклэзэзызэ укълэу зэхъум тыгъужхэу къыпщыхъуштыгъэхэр мыцакъэ-хэу къызэрэчлэкыгъэхэр ара?

Лора. Заур, шулъэгъум нэшъу уешы нахь, гушхо кълуа-члэу сыкъэзыхыгъагъэр къыз-дисхыгъагъэр къэсшлэн слъэ-кырэп. Тэрэз зыфапторэр, зэклэ нэмыкл шъыпкъэу къычлэкли, джэнэтым сыкыфагъ, ау ар пшысэ сэмэркъэу фэд.

Заур (Линарэ ылэу столым телъым ежъ ылэ гуфэбагъэ хэлъэу тырелъхъэ). Линар, джы-нэс уигушхуагъэ сэри нахь пытэ сишлыщтыгъэ. Джы а кълуа-члэр слэклэпхыжыныу ара ащ фэ-дэхэр къызыклапхэрэр?

Лора. Сыд фэдэрэ пшыси клэуи илэш ары. (Къэцтагъэу ылэу столым къытырихыжызызэ.) Мамэ тыкызылэпгъуиклэ тилоф ышлэшти, Заур.

Заур. Зэклэ дэгъоу макло, къызэлъызыгъэхъан зыпэкышчт клэухым сыда тызкыдэгъу-лэ-щтыр?

Лора. Джы сигумэкыгъохэр нахыбэ хъухэзэ мафэхэр исэ-хы. Сызэрэзекълуагъэр зэрэ-мытэрэзыр къызгурылорэжы-гъэш, цыхъэ къысфэзышыгъэ-хэм апашъхъэ гъэпцлаклоу сы-щызэмыпллыжынын слъэкырэп. Ащ пае, тызыхэт нэлпэхъыр зытыухклэ къычлэщыжышчт нэ-фаплэр дунаим иклогъыжыгъом фэдэу сэрклэ шынагъо.

Заур. Ор-орэу зыбгъэщынэ-жыныу уфежъагъэмэ сшлэрэп.

Лора. Анахь щхэныр ошлэ?

Заур. Ащ фэдэ гори хэопла-гъомэ, ащыгъум лоры дэи дэдэп...

Лора. О осэмэркъэу, ау шыпкъэмклэ щхэныр, сызы-фэмылэгъоу синасып лъэбгъу къезыдзыгъэ уанэу, слъэкы-чым пхырызгъэзыщтыгъэр джы сыгу пэблэгъэ шыпкъэ зэрэ-хъугъэр ары. Уятэш, сэ ся-тэрэ арырэ зэу къыссыхъу-хэу сыублагъэ... Ахэр джы зэ-пэчыжъэ хъужынынхэр сфаштэ-рэп...

Рузанэ унэм къеклыжы, къякълуалэ. Заур пхъэнтлэкълум зыкытыриклэ фэдэу ешлы. Линарэ ар ыгъэтысы шлоигъоу «тысба» ело шхъае, адэрэм «ищыклагъэп» къыригъэкълэу лэ ешлы.

Рузан. Заур, къыослонэу зы сщыгъупшагъ.

Заур. Угу къыпылэгъагъэр зэклэ непэ къысфимыхмэ хъуш-тба?

Рузан. Тизэфыщытыклэ нэ-фагъэ хэлъмэ нахышлу.

Лора (къэгумэкыгъэу Зау-ри Рузани япллы). Шъо зэшъу-лонхэр щылэ, сэ сылукыжымэ нахышлу.

Рузан. О пшлосыушъэфын гори есло сшлоигъопыш, сы-опъэлэу, щытыгу.

Лора. Ауштэу оломэ...

Рузан. Заур, уанэ ибьды-щэу тисабыигъом зэдытигъо-мылагъэм икъэбзагъэ фэдэу тизэфыщытыкли бжыгъэ горэ къытыримыхъаныр нахь тэрэзэу къэсэштэжы.

Заур. Зын тыкымылфы-гъэми, зэш-зэшпхъухэм ты-зэрафэдэр сэрклэ нэфэзэпы-тыгъ. (Телефонэу бгъэштальэм илпыр къызытеоклэ къэштэ, рэгущылы.) Сыкъэдало... Ора, сэлэ, Къэплъан? мары сы-кыдэклы. (Телефоныр бгъэшта-лэм релъхъажы, къэтэджы.) Пшъашъэхэр, шъо шъугушыл, сэ шъукъэсэгбгынэгъу. (Щагум дэ-кы.)

Рузан. Къаигъагъэклэ шлу зябгъэлъэгъун зэрэмылэкы-щтым бэ къызгуригъэлуагъэр.

Лора. Шулъэгъур оредым фэд, о гоу зыпэбгъохырэм ащ идэхэгъэ зэхимышлэни ылъэ-кышчт...

Рузан. Джа шыпкъэр сэри Заурклэ къыссышлыгъ. Ар спсэ пэсшлызэ тыкызэдэтэджыгъэти, сэч нэмыкл иен ымылэкышчтэу слъытэщтыгъэ.

Лора. Ащ пае сэ зызэрэз-гъэмысэжышчтыр сымышлэрэ-ми, хъугъэр сыгу зэрэхэкырэп пшлэнэу сыфай.

Рузан. Хъау, Линар, зэклэри теклыгъах, узгъэмысэу къыз-щымыгъэху. Джы сицыхъэ телъ Зауррэ орырэ Тхъэ лорклэ шъузэфэзыгъэу.

Лора (чэфынчъэ дэдэу). Ащклэ гугъэпэшхо щылэп сэр-сэрэу сыкъаклуи сыкъызэры-хъагъэ хытыум икыжыплэ фэзгъотырэпыш.

Рузан. Укызыхъагъэхэм уигупцэнагъэклэ зябгъэштэ-шъугъэш, анахь ушэтын къы-ныр ппэклэкыгъахэу лъытэ.

Лора. Ае сэ зязгъэштэна? Ежъхэр цыфышлу дэдэхэти, апхъоу ялэнэу зыклэхъопсы-хэрэм сыричылпэу саштагъ. Джы укытэм сешы арэу къыс-фэдэгъухэм хъоршэрыгъэклэ сакыхэхъагъэу сызэрэхэсым.

Рузан. Узыфэбанэрэр о пшхъэ закъоп, яклалэ ина-сыпи къыдэуухъумэ пшлоигъош,

узыфаумысын пшлагъэу сэ къыссыхъурэп.

Лора. Ар олу а?

Рузан. Ащ фэдиз къынклэ къыпфидэкырэ уинасып узэ-рэфэбанэрэр зыщымыгъэгъупш.

Лора (Рузанэ фэразэу екълуалэш, ынэгущыхъэ ебэу, лаллэ рещэкы). Тхъауегъэпсэу, Рузан, о цыфыгъэу къыпхэ-фагъэр сэ ныбжы сщыгъуп-шэштэп... Кысфэгъэгъу, сэ силажъэклэ о моуштэу укызы-рэнагъэмклэ.

Рузан. Шлу слъэгъурэр степ-хыгъэу олош ара?

Лора. Къэзгъэдахэзэ шъэ-рэ къэсълуагъэкли, а зыр ары къыклэкыжышчтыр.

Рузан. Хъау, Линар, уина-сып зыхэлпыр зыми птыри-хын ылэкышчтэп. Ар къызыз-гурылуагъэр нахь блогъэу Ис-лъам сшлэ зэхъур ары. Ащ ишлуагъэклэ зыпсэ сыфэзы-гъэдэрэ клалэ зэрэщылэри, шыпхъуклэ узылпытэу къыпфэ-гумэкырэп уилэныр зэрэдэгъури къызгурылуагъ. (Иджыбэ телефон къызытеоклэ къэштэ, гушылэу релъхъажы.) Сыкъэдало, Ислъам! Ары, сыщыл, дэгъу укыло-хъэмэ... (Телефоныр джыбэм релъхъажы.) Джары зыклалэ-рэр: «Зигугъу пшырэр пчъэш-хъалум тес». Ислъам ары. Пчы-хъашъхъэ Мыекълуапэ, театрем тыклонэу тызэзэгъыгъагъ. Шъу-фаеба гъусэ шъукытфэхъунэу, шъори шъунэ жыи тлэклу къы-клэжъугъэун.

Лора. Тхъауегъэпсэу, Рузан, джы сэ сызхэт «театрэм» та-уштэу сыхэкына?.. Къэфабэ фежъагъ, Ислъам къылохъэфэ унэ чыилэтагъэм тигъэсыгу.

Унэм ихъагъэхэ къодыеу Гошэмьдэрэ Щамсэтрэ унэм къеклыжыыхэш, къэлэпчъэжы-ем нэс зэдэклэуатэх, Щамсэт цагум дэкыжы. Гошэмьдэ зыгъэпсэфыплэм къэсыжыгъэу Ислъам къыдахъэу зыпэгъуклэ, къэсыфэклэ ежэш, зэрилъэ-гъурэр зэригуапэр кыхэхэу зыфэгъазэ.

Гошэмьдэ. А, сиклал, дэгъоу укъэкълуагъ, сыкълуафай.

Ислъам. Сыда, Гошэмьдэ, зыгорэ къэхъугъэу ара?

Гошэмьдэ. Хъау, нынэ, къэ-хъугъэ щылэп. Моу жъаум ты-члэгъэтысхыи, зыгорэклэ сы-кыбдэгущылэ сшлоигъу. (Зы-гъэлсэфыплэм члахъэ, мэтлысы, ащ ыуж Ислъами макло, еты-сэхы.)

Ислъам. Сыкъэдало.

Гошэмьдэ. Сиухыгъах мы Заур зиутлэрэхъыгъэу зэрэщы-сым... Сыопъэлэу, Ислъам, Лорэ нахь нысэ дэгъу сыфаепыш, сиклалэ къэжъугъэцэнэу.

Ислъам. Олахъэ ащклэ къы-ослоштыр сымышлэм...

Гошэмьдэ. Сыда зыклэмышлэ-рэр, уриныбджэгъу хъаулыа?

Ислъам. Заур сло горэ хэ-зэгъэн, Лори Заур зэрэклэлэ дэгъур ынэ къыпэлумыхъанэу сыхаплэрэп.

Гошэмьдэ. Адэ сыда мыхъу-рэр?

Ислъам. Арэп сызыгъэгумэ-кырэп...

Гошэмьдэ. Зи къызгурылорэп.

Ислъам. Анахь пшъэшъэ дэ-гъури зыдэклэухэклэ узэрэмы-жагъэу къычлэкыжынын ылъэ-кышчт...

Гошэмьдэ. Сыда джы зэрэ-щымытэу Лорэ нэужым къызэ-рэлэкыжынын ылъэкышчтыр? Ар сэ боу дэгъоу сэшлэ.

Ислъам (Лорэрэ Рузанэрэ унэм къыкыжыхъэ зыхъуклэ къэгъулагъэу). Кло, арэу оломэ, сэч пае къэнэнэп. (Мэтэджы-жы.)

Гошэмьдэ. Инэу сыкыпщэ-гугъы нынэ. (Унэ ихъаплэмклэ клэжызызэ.) Мыщ икъэгущылаклэ сыгу рихъырэп.

Ислъам къэтэдджыжыгъэу Линарэрэ Рузанэрэ къыклэрэ-хъэх.

Ислъам (Рузанэ релэ). Ли-нарэ епъагъэба тыздакларэр?

Рузан. Ешлэ, ежъхэри къыд-дэклонхэу есэлэ шхъаеми, фаеп.

Ислъам. Ащыгъум шъуклэ-гъожымэ, тэ тилажъэу шъумы-ложь, некло, Рузан.

Лора. Гъогу мафэх! (Руза-нэрэ Ислъамрэ цагум дэкы-жыфэхэ альэплъэ.) Сыдэу шъунасыпышлуа шъуишлуплэгъу къабзэ моуштэу шхъэиыхъуу къэжъугъэлъэгъонэу амал зэрэ-шъуилэмклэ!

Ичрам цагум къызыдахъэклэ Лорэ гушлэзэ пэгъокыш, ыгъэ-тысызэ.

Лора. Укызытеом сятэ улэ-клагъэу къысэплогъагъ.

Ичрам. Мыекълуапэ сыкълуа-гъэу, сиынбджэгъужырэ зэсы-мыгъэлъэгъоу сыкъэкложыны-ня? Ори дэгъоу ошлэба ти-ныбжыклэгъум мебелишл фаб-рикэм тылотыфэклэ общежити-ем тызэрэзэдисыгъэр. Ащ къы-щегъэжъагъэу тызэрэгъэгъуа-щэрэп.

Лора. Тхъамафэ хъугъэ та-дэжъ сызымыкълуагъэр, сыдэу щытых шъулуа?

Ичрам. Зэклары дэгъу. Ежъ уятэ тлэклу къыпфэгумэклы. «Сипшъашъэ адыгэ лорэхэмклэ институтым аштэнэу щытыш, а зыдэщылэм къэтыфэ ишлуа-гъэ къеклыныу ылъытэзэ къыт-шлэклэуагъэ нахь, ныбжы къэт-тлупшыныеп», — къысылуагъ. Чылэм къыздэклонэуи тегушлу-хъагъагъ, ау клэзгъэгъожыгъ о непэ-неушэу шъуадэжъ укло-штэу слуи. Кышъухэзгъэонэу сыфэагъэп, ащ къыпыкын ылъэ-кышчтыр сэшлэти.

Лора. Кыкыгъахэ фэдэба...

Ичрам. Зыгорэ къэхъугъэу ара? Лыжъ-ныоужъхэм зы-кыпфызэблахъугъэу ара?

Лора. Ахэм зи ялажэп, сыздахын ашлэрэп. Сэ джы-нэс зэрэгъэпцлагъэхэм иукытэ сешы, гумэкыгъо горэм сы-зэлъыубытыгъэш, чыплэ зы-фэзгъотыжырэп...

Ичрам. Сиплемашэ шлу олъэ-гъуба?

Лора (укытэу ышхъэ ри-уфэхыгъэу). Сыкымыгъоу сы-щылэн слъэкышчтэп!

Ичрам. Джары узэгупшысэн фаер.

Лора. Тызыкълэхъопсырэм зи кымыкыныу къыссыхъу фе-жъагъ.

(Джыри къыкълэпкылошт).

САМБО. ТЕКІОНЫГЪЭМ ФЭГЪЭХЫГЪ

Спортсменхэр Н. Кусле
туклагъэх; самбэмкІэ
зэнэкъокъур макІо.

Адыгэ Республикэм самбэмкІэ икІэлэцІыкІу-ныбжьыкІэ спорт еджаплэ зэнэкъокъоу шыкІуагъэм бэнэкІуи 120-рэ хэлэжъагъ. 2001 — 2002-рэ илъэсхэм къэхъугъэ кІалэхэр яонтэгъугъэхэм ялбытыгъэу алырэгъум шызэлуклагъэх.

Апэрэ чІыплэхэр кыдзызыгъэхэу Адыгеим ичемпион хъугъэхэм шыащитэгъэгуазэ. Гьомлэшк Анзор, кг 35-рэ, Шэуджэн Аскэр, кг 38-рэ, Лъэцэр Дамир, кг 42-рэ, Нэхэе Адэлбый, кг 46-рэ, Нэхэе Адам, кг 50, Давид Саргасян, кг 54-рэ, Георгий Парфиоров, кг 59-рэ, Хъакъуй Амир, кг 65-рэ, Антон Моисеенко, кг 71-рэ, Мызэгъ Дамир, кг 71-м кхэху.

ЯтІонэрэ чІыплэхэр кызыфагъэшъошагъэхэм ащыщых ГьукІэлл Эльдар, кг 35-рэ, Тхъазфэшлү Азэмат, кг 38-рэ, Хыдзэлл Амир, кг 42-рэ, Хъаджэкъо Юр, кг 50, ГутІэ Ислам, кг 54-рэ, Шъауко Мурат, кг 59-рэ, Ерджыбэкъо Тимур, кг 65-рэ, Блэгъожь

Лыхъужъхэм щысэ атырахы

Хэгъэгу зеошхом ТекІоныгъэр кызыщыдахыгъэр илъэс 70-рэ зэрэхъурэм фэгъэхыгъэ спорт зэнэкъокъухэр тиреспубликэ щэкІох. Фашист техакІохэм язэхэкъутэн хэлэжъэгъэ дзэкІолІхэр спортсменхэм алуагъакІэх.

Салбый, кг 71-рэ, Валерий Булгакowy, кг 71-м еху.

ЗыцІэ къетІогъэ бэнакІохэр агъасэх тренер-кІэлэегъаджэхэу А. Гьомлэшкым, Б. Хъабыим, А. Чэтыжъым, А. Хъабэхъум, А. Нэлэтыжъым, А. Хъуштым, Д. Хъакурынэм, М. Хыдзэллым, М. Дэхъужъым, А. Нэгъуцум, Щ. Мэрэтыкъом, А. КІыкІым.

СамбэмкІэ гъэшІэгъонэу зэрэ-зэбэныгъэхэм даклоу Хэгъэгу зеошхом иветеранэу Николай Кусле къэбарэу къафилотагъэхэм кІэлэеджакІохэр, тренерхэр ядэлугъэх.

Орденхэр, медальхэр кызыфагъэшъошэгъэхэ ветераным игукъэкІыжъхэр хъугъэшагъэхэм япхыгъэх.

Мыекъуапэ щыригъажьы, Румынием, Австрием, Европэм инэмыкІырэ хэгъэгухэм изео гьогухэр зэпчыгъэх. УІэгъэ хыплэхэр кытыращэхэу, пыйхэм благъэу якІуалІэу бэрэ кыхэкІыгъ. Офицерэу Н. Кусле лыгъэу зэрехъагъэр игъэкІотыгъэу кылуатэрэп. Иныбджэгъухэм къащэтху. Сталинград икъэухъумэн тарихъ мэхъанэу илагъэр зэфихысыжъэ, мамыр щылакІэу непэ

тиІэм зэкъошныгъэр щыдгъэлъэплэн зэрэфаер кыхыгъэщыгъ.

Адыгэ Республикэм изаслуженнэ тренерэу, дунаим самбэмкІэ ичемпионэу Мэрэтыкъо Сахидэ, ащ ишъхъэгъусэу Щамсэт агъэсэрэ кІэлэцІыкІухэм ветераным упчІэхэр ратыгъэх.

СпортымкІэ дунэе класс зилэ мастерэу, Адыгэ Республикэм самбэмкІэ икІэлэцІыкІу-ныбжьыкІэ спорт еджаплэ идиректорэу Делэкъо Адамэ кызыэрэтилуагъэу, купхэм апэрэ чІыплитІухэр къащыдзызыгъэхэр Къыблэм икІэлэх зэнэкъокъоу жьоныгъокІэ мазэм и 20-м Ермэлхъаблэ щыкІоштым хэлэжъэщтых. Заом иветеранхэм тапэки ныбжьыкІэхэр алуагъэкІэщтых.

Мэлылфэгъу мазэм и 25-м адыгэ быракъым и Мафэ тиреспубликэ щагъэмэфэкІышт. Бэнэплэ еджаплэм зыщызыгъасэхэрэм адыгэ быракъыр мэфэкІым щагъэбыбэтэшт, Іофтхъабзэм ягуапэу хэлэжъэщтых.

Зэхъыщагъэр ыкІи кыдзызы- гъэкІырэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкыгъухэм адырІа зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жьугъэм иамалхэмкІэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщыІэр:

385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:

приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхъалэм
иапэрэ гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэкІыжъ зы-
хырэ секретары:
52-16-77.

E-mail:

adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты- гъэр:

Урысые Федерацием
хэутын ІофхэмкІэ,
телерадиокъэтын-
хэмкІэ ыкІи зэлъы-
ІэсыкІэ амалхэмкІэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чІыплэ гъэІоры-
шанІ, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ІОГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкІэмкІи пчъагъэр

4015
Индексхэр
52161
52162
Зак. 655

Хэутыным
узщыкІэтхэнэу щыт
уахътэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкІэтхэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор
шъхъалэр
Дэрбэ Тимур

Редактор шъхъалэм
иапэрэ гуадзэр

МэщІэкъо
Сайд

Редактор шъхъалэм
игуадзэр —
пшъэдэкІыжъ
зыхырэ
секретары
Хъурмэ Хъусен

ФУТБОЛ. КУПЭУ «КЪЫБЛЭР»

«Зэкъошныгъэр» нахъышІум фэкІо

«Зэкъошныгъ» Мыекъуапэ — «Динамо» Ставрополь — 1:1.

Мэлылфэгъум и 14-м Адыгэ республикэ стадионым щызэдешлагъэх.

Зезыщагъэхэр: В. Ермаков, В. Дорошенко — Краснодар, А. ДышъэкІ — Налчык.

«Зэкъошныгъ»: Кондратьев, Наталич, Мыкьо Мурат, Ахмедханов, Осмаев, Мыкьо Абрек, Ролдугин (Когония, 85), Датхъужь, Дудин, Къонэ (Павлов, 58), Домшинский.

Къэлапчъэм Іэгуаор дзэыздагъэхэр: Домшинский — 46, «Зэкъошныгъ». Суродин — 79, «Динамо».

ТекІоныгъэр зыхъыштыр къэшІэгъуаеу зэрэщытыгъэм ешІэгъур кыгъэдэхагъ. «Зэкъошныгъэр» ыпэкІэ зельым, Ризван Ахмедхановыр «Динамэм» иухъума-кІохэм къадзыхъагъэу Іэгуаор псынклэу къэлапчъэм пэблагъэу кытыгъ. Алексей Домшинскэр хъакІэхэм яфутболистхэм янэплэгъу итыгъэп, нэгъэуплэлэгъур кызыфигъэфедагъ. Іэгуаор кымыгъэуцоу лъэдакъэкІэ еуи, къэлапчъэм дидзагъ.

А. Домшинскэр Ермэлхъаблэ икомандэу «Торпедэм» нахыпэкІэ хэтыгъ. «Зэкъошныгъэм» мыгъэ кыхэхъагъ. Тикомандэ ар гьогъуищэ щешІагъ. ЗэлукІэгъу пэпчэ зэрызэ къэлапчъэм Іэгуаор дидзагъ.

«Зэкъошныгъэм» текІоныгъэр кыдихын имурадэу икъэлапчъэ кызызериухъумэщтым пылгыгъ, бэрэ ыпэкІэ лыкІуатэщтыгъэп. Ар «Динамэм» ыгъэфедагъэу, мыщынэу тикъэлапчъэ къекІуштыгъ. Къэлапчъэблыпкыым Іэгуаор кыгъэлъэтэжъэу кыхэкІыгъ. Кирилл

Кондратьевым пшысэм кыхэхыгъэ ешІакІэм ехыщырэу Іэгуаом зылгидзэу, кызэкІидзэжъэу заулэрэ кыхэкІыгъ. Арэу щытми, Руслан Суродиным пчъагъэр зэфэдиз ышын ылъэкІыгъ. «Динамэр» тикъэлапчъэ благъэу къекІугъэу футболистхэр зэутэкІыхэу, шапхъэхэм адиштэу кІуачІэкІэ зэбэнхэу кыхэкІыгъ.

ЕшІэгъур зыщаушыным А. Домшинскэр лъэшэу зеогъэ Іэгуаор къэлапчъэм зыщыдэфэным ухъума-кІохэм кызэкІидзэжъыгъ. Датхъужь Адам, Заур Осмаевыр, Мыкьо Мурат, Евгений Наталич, нэмыкІхэри дэгъоу ешІагъэх. Анахъэу къахэдгъэщырэр Кирилл Кондратьевыр ары.

Пресс-зэлукІэр

«Зэкъошныгъэм» итренер шъхъалэу К. Степанян кызырІуагъэмкІэ, опыт зилэ футболистхэм нахъ ныбжьыкІэхэр зылащэх, зэкІэми гуетыныгъэ ахэлъ. УхъумэкІуи 5 апэрэ такыкххэм къащегъэжъагъэу ешІагъ. Европэм футболым ар непэ диштэу елътэ. Ащ фэдэ шІыкІэм сыдигъуи зыкыгъэшъыпкъэжъырэп. «Зэкъошныгъэм» иешІакІэ зэхокІыныгъэхэр джыри фишлыштых. Командэр ыпэкІэ зэрилыштым, Іэгуаор хъагъэм нахыбэрэ зэрэдидзэщтым пылгышты.

«Динамо» итренер шъхъалэу В. Заздравных футболлист цІэ-

рылоу щытыгъ. ТекІоныгъэр тикъалэ кышыдахын ямурадэгъ. К. Кондратьевым, тиухъума-кІохэм, анахъэу А. Домшинскэм, ар къащытхъугъ. Стадион дахэ зэрэтиІэр тиреспубликэ иІэшъхъэтетхэм шІукІэ афилэгъугъ. «ДахэкІэ сышъо-хъуапсэ», кылуагъ В. Заздравных.

Мыекъуапэрэ Ставропольрэ якомандэхэм язэдешІэгъу еплыгъэх Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу ТхъакІушынэ Аслъан, Премьер-министрэу Къумпыл Мурат, Правительствэм икъулыкъушІэхэр, Тыркуем кыкІыгъэ тильэпкыгъухэр. Футболыр зикІасэхэу стадионым къақІохэрэм япчъагъэ хэпшы-кІэу зэрэхэхъуагъэм тегъэгушІо.

КІэуххэр

«Черноморец» — «Ангушт» — 5:0, «Витязь» — «Спартак» — 2:1, «Афипс» — «Таганрог» — 3:0, «Торпедо» — «Мэщыкыу» — 1:0, «Биолог» — МИТОС — 1:0.

Чыплэхэр

1. «Черноморец» — 25
2. «Витязь» — 24
3. «Торпедо» — 23
4. «Афипс» — 20
5. МИТОС — 18
6. «Динамо» — 17
7. «Спартак» — 16
8. «Мэщыкыу» — 15
9. «Ангушт» — 12
10. «Зэкъошныгъ» — 11
11. «Таганрог» — 11
12. «Биолог» — 9.

Мэлылфэгъум и 19-м «Зэкъошныгъэр» Таганрог щешІэшт.

Сурэтым итыр: «Зэкъошныгъэр» «Динамэм» дешІэ.

Нэклубгор зыгъэхъагъыгъэр
ЕМТІЛЪ Нурбий.